

Besluit Verlenen vergunning

Waterschap Rivierenland
T.a.v. de heer J. Janssen
De Blomboogerd 1
4003BX TIEL

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Onderwerp
Wet natuurbescherming -
gebiedsbescherming

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 44

Locatie	Gemeente
Waalbandijk tussen het Amsterdam-Rijnkanaal en Wolferen	Neder-Betuwe
Activiteit	
Dijkversterking Neder-Betuwe	

Beste meneer Janssen,

Hierbij ontvangt u een ontwerpbesluit over bovengenoemde aanvraag.

Definitief besluit
U ontvangt nu het definitieve besluit.

De bijlagen zijn onderdeel van dit besluit
Bijlage 1 bevat een toelichting op ons besluit. Ook zijn de voorschriften van deze vergunning beschreven in de bijlage. In bijlage 2 zijn kaarten van de ligging dijkversterking Neder-Betuwe en het onderzoeksgebied opgenomen. In bijlage 3 de ligging van de mitigatiepercelen van de kwartelkoning. Bijlage 4 bevat de AERIUS-berekening en bijlage 5 de overeenkomst sloop stal voor extern salderen. Neem alle bijlagen goed door.

Meer informatie
Heeft u nog vragen? Kijk daarvoor op gelderland.nl. U kunt ook contact opnemen met het Provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99.

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

2 van 44

Houdt u het zaaknummer van deze brief bij de hand. We kunnen u dan sneller helpen.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Caroline van Halteren
Plv. teammanager Vergunningverlening

Documentnummer(s) inzage stukken:

03753259, 03754191, 03754192, 03754193, 03754195, 03754196, 03754197, 03754199, 03754201, 03754202, 03754204, 03754206, 03754208, 03754209, 03767163, 03767164, 03779563, 03782719, 03782720, 03782721, 03785259, 03785260, 03786419, 03790195, 03790197, 03794093, 03794103, 03794118, 03794716, 03794717, 03794823, 03888993, 03888997, 03888998, 03889000, 03889002, 03889003, 03889005, 03889006, 03928969, 03930745, 03930751, 03930754, 03930756, 03934152, 03934159, 03947554, 03947556, 03947561, 03947562, 03947563, 03947564, 03947770, 03988852

Bijlagen

- Bijlage 1 – Toelichting en voorschriften
- Bijlage 2 – Kaart projectlocatie en onderzoeksgebied
- Bijlage 3 – Ligging mitigatiepercelen leefgebied kwartelkoning
- Bijlage 4 – AERIUS-verschilberekening (kenmerk S5m94quKnKVQ, d.d. 15 juni 2023)
- Bijlage 5 – Overeenkomst sloop stal voor extern salderen

BIJLAGE 1

1 Toelichting

1.1 Leeswijzer

De opbouw van deze toelichting op de vergunning is als volgt:

- Allereerst wordt de *activiteit omschreven*;
- Dan volgt de *procedure*;
- Vervolgens is het *beoordelingskader* toegelicht;
- Onder het kopje *beoordeling* wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met een *conclusie, overige verplichtingen* en de *juridische grondslagen*.

1.2 Omschrijving activiteiten

De Waalbandijk tussen globaal het Amsterdam-Rijnkanaal in het westen en Wolferen in het oosten is één van de primaire waterkeringen. Het circa 20 kilometer lange dijktraject ligt in de Gelderse gemeente Neder-Betuwe aan de rivier de Waal en passeert de kernen IJzendoorn, Ochten en Dodewaard. De zuidelijke begrenzing wordt gevormd door de uiterwaarden van de Waal, de noordelijke begrenzing is afhankelijk van het ruimtebeslag dat gemoeid is met de voorgenomen dijkversterking. Uit de derde toets-ronde voor de veiligheid van de dijken, uitgevoerd in 2011, bleek dat het gehele dijktraject niet voldoet aan de wettelijke veiligheidsnormen. Er zijn geen acute veiligheidsproblemen, maar wel zijn versterkingsmaatregelen nodig om nu én in de toekomst aan de veiligheidsnormen te voldoen. Op basis van diverse onderzoeken is gekomen tot een ontwerp voor de ligging en uitvoering van de versterkingsmaatregelen. Tussen eind 2022 en medio 2023 zal dit ontwerp verder gedetailleerd worden samen met de tegen die tijd geselecteerde aannemer voor de uitvoering.

Voor het noordelijke en zuidelijke ruimtebeslag gaat het over het algemeen om maximaal enkele tientallen meters. Dit ruimtebeslag bestaat voor het grootste deel uit tijdelijk ruimtebeslag ten behoeve van werkwegen en depots. Het plan- en onderzoeksgebied is weergegeven in bijlage 2 figuur 1 tot en met 4. Omdat als gevolg van dit project over een heel groot gebied werkzaamheden plaats kunnen vinden met vaak lokaal specifieke condities is er een publiekviewer beschikbaar (<https://experience.arcgis.com/experience/d499033a20fd4ad3abaa947a8067d373>) waar tot in groot detail bekeken kan worden van welk ruimtebeslag voor het vastgestelde ontwerp (Definitief Ontwerp-DO) wordt uitgegaan. Hierop staat naast de ruimte die voor de dijk zelf nodig is, ook aangegeven welke ruimte tijdens de aanlegfase nodig kan zijn (TIG=tijdelijke ingebruikname), zie ook figuur 5 in bijlage 2. De begrenzing hiervan is een worst case benadering. De verwachting is dat, in ieder geval op veel locaties, het werkelijke tijdelijk in gebruik zijnde gebied kleiner kan worden. Dit zal als opgave aan de nog te selecteren aannemer meegegeven worden. Voor de toetsing van mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden is uitgegaan van de worst case begrenzing om onderschatting van effecten te voorkomen.

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
4 van 44

Het dijktraject is onderverdeeld in 42 dijkvakken die elk weer verschillende kansen of belemmeringen kennen. Er wordt daarom gebruik gemaakt van verschillende oplossingen om de dijk in het plangebied weer te laten voldoen aan de geldende normen. Voor de dijkversterking is de sloop van één schuur nodig aan de dijkvoet ter hoogte van Waalbandijk 14.

De huidige projectplanning gaat uit van uitvoering in 4 jaar (2024-2027). Voor deze uitvoeringsduur is een voorlopige uitvoeringsplanning uitgewerkt, die uitgaat van start uitvoering op 1 april 2024 en oplevering voor start van het hoogwaterseizoen op 1 oktober 2027. Hierop kunnen randvoorwaarden vanuit natuurwaarden in het gebied bepalend zijn. De definitieve planning en ruimtebeslag zal opgesteld worden door de nog te selecteren aannemer in samenspraak met het Waterschap. De verwachting is in het najaar 2023 de contracten met een aannemer te tekenen en vervolgens gezamenlijk de plannen definitief te maken. De verwachting is dat er met name ten aanzien van ruimtebeslag (loswallen en werkwegen) nog locaties bijkomen. Het is daarom te verwachten dat de huidige beschrijving van werkzaamheden en effecten op beschermde natuurwaarden in de loop van 2024 geactualiseerd zal worden.

De activiteiten welke nodig zijn voor de dijkversterking staan omschreven in paragraaf 2.2 van de Rapportage Natuurtoetsing van RoyalHaskoningDHV (RHDHV), 14 maart 2023 en de rapportage Uitvoeringsplan Dijkversterking Neder Betuwe, RHDHV, 8 maart 2022, met een toelichting over het DO, de hoofdfasering en de maatwerkoplossingen.

Algemene informatie over het plangebied en de plannen zijn te vinden op:
www.dijkversterkingnederbetuwe.nl

Natura 2000-gebied Rijntakken grenst direct aan de zuidzijde van het projectgebied. Een deel van het werkgebied ligt binnen het Natura 2000-gebied. De voor het plangebied relevante deel van Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen onder de Vogelrichtlijn.

2 Procedure

2.1 Projectprocedure Dijkversterking Neder Betuwe

Het dijktraject Neder-Betuwe (dijkkring 43) is onderdeel van de primaire waterkering langs de noordelijke Waaloever. Waterschap Rivierenland heeft een (ontwerp)projectplan opgesteld voor de versterking van dit deel van de waterkering. In artikel 5.8 van de Waterwet is bepaald dat Gedeputeerde Staten in het kader van een projectprocedure een gecoördineerde voorbereiding bevorderen van de besluiten die nodig zijn ter uitvoering van een projectplan voor de verlegging of versterking van primaire waterkeringen. Dit besluit is onderdeel van die gecoördineerde procedure. De coördinatie is gericht op een efficiënte besluitvorming door de voorbereiding, vaststelling en bekendmaking van de benodigde besluiten op elkaar af te stemmen en gelijktijdig te laten verlopen. Daardoor kunnen voor zowel het projectplan van waterschap Rivierenland als de overige besluiten

gelijktijdig en bij één loket zienswijzen worden ingediend. De goedkeuring van het projectplan door Gedeputeerde Staten vormt het sluitstuk van de besluitvorming. Na dit goedkeuringsbesluit staat voor belanghebbenden gelijktijdig beroep open tegen het goedkeuringsbesluit en de overige besluiten.

De volgende (ontwerp)besluiten zijn in de coördinatie voor het project Dijkversterking Neder-Betuwe betrokken:

1. Projectplan Dijkversterking Neder Betuwe van waterschap Rivierenland, inclusief milieueffectrapport
2. Omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen, kappen, gebruik in strijd met het bestemmingsplan en monumenten van gemeente Neder-Betuwe;
3. Vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (Natura 2000-gebieden) van provincie Gelderland;
4. Ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (beschermde soorten) van de provincie Gelderland.

2.2 Gezamenlijke voorbereiding van besluiten

De (ontwerp)besluiten benodigd voor de realisatie van het project Gebiedsontwikkeling Veerhaven Ochten zijn door betrokken overheden gezamenlijk voorbereid en ook de communicatie daarover heeft gezamenlijk plaatsgevonden. Om de op handen zijnde (ontwerp)besluiten zo goed mogelijk bij betrokkenen onder de aandacht te brengen en hen daarover te raadplegen hebben er verschillende momenten van informatieverstrekking en raadpleging plaatsgevonden.

Zienswijzen ontwerpbesluiten

Het projectplan, de omgevingsvergunning, de ontwerpvergunning op grond van de Wet natuurbescherming onderdeel gebiedsbescherming en de ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming met bijbehorende documenten hebben in de periode van donderdag 3 november 2022 tot en met woensdag 14 december 2022 ter inzage gelegen. Er zijn in deze periode zienswijzen ingediend. Alle ontvankelijke zienswijzen zijn individueel beoordeeld en opgenomen in een zienswijze-nota. Deze zienswijzen hadden geen betrekking op de ontwerpbesluiten Wet natuurbescherming.

2.3 Advies MER commissie

Het MER is getoetst door de Commissie voor de milieueffectrapportage. De Commissie heeft geadviseerd om het MER op enkele specifieke punten aan te vullen om het als goede onderlegger te kunnen laten dienen voor de besluitvorming. Dit zijn de volgende punten:

1. Stikstofdepositie. Een Passende beoordeling ontbreekt. Deze is nodig, omdat aantasting van natuurlijke kenmerken van het gebied vanwege de aanlegfase van het project niet kan worden uitgesloten;
2. Vogels. De berekening van het totale oppervlakteverlies van het foerageergebied van 10 grasetende watervogels is onjuist en onderzoek naar welke verstoring van niet-broedvogels

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
6 van 44

optreedt vanwege de uitvoeringswerkzaamheden ontbreekt. Dit is nodig om te kunnen beoordelen of maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te voorkomen of te beperken.

Bovengenoemde punten zijn in het nieuwe ontwerpbesluit verwerkt.

2.4 Vervallen bouwvrijstelling aanleg

In de op 3 november 2022 ter inzage gelegde ontwerpvergunning was uitgegaan van de bouwvrijstelling voor stikstofdepositie tijdens aanleg die toen gold vanuit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (op 1 juli 2022 van kracht). Deze bouwvrijstelling hield in dat voor de tijdelijke stikstofuitstoot die tijdens de bouw ontstond geen vergunning nodig was. De aanlegfase was niet meegenomen in de AERIUS-berekeningen. Op 2 november 2022 is door een uitspraak van de Raad van State duidelijk geworden dat de bouwvrijstelling niet meer toegepast mag worden. Omdat op voorhand duidelijk was dat er tijdens de aanlegfase sprake zal zijn van enige, tijdelijke stikstofdepositie, is deze aanvullende Passende beoordeling opgesteld. Alle andere effecten met uitzondering van de stikstofdepositie in de aanlegfase zijn reeds in de eerdergenoemde toets van natuureffecten beoordeeld.

2.5 Nieuwe versie AERIUS Calculator

Op 26 januari 2023 is het rekenprogramma AERIUS Calculator geactualiseerd in de versie 2022. De nieuwe AERIUS-berekeningen zijn in deze nieuwe versie uitgevoerd.

2.6 Indienen zienswijzen

De gewijzigde (ontwerp)besluiten benodigd voor de realisatie van Dijkversterking Neder-Betuwe zijn door de betrokken overheden gezamenlijk voorbereid en omwonenden zijn over de plannen geïnformeerd en geraadpleegd. In aanvulling daarop is het mogelijk om over de ontwerpbesluiten een zienswijze in te dienen. Bij de kennisgeving van de ontwerpbesluiten door Gedeputeerde Staten zal worden vermeld waar en wanneer de besluiten (digitaal) ter inzage liggen. Gedurende de termijn dat de ontwerpbesluiten ter inzage liggen, kan eenieder daarop een zienswijze indienen.

Alle zienswijzen worden doorgestuurd naar de bevoegde instanties die deze betrekken bij de definitieve besluitvorming. Indien een zienswijze nieuwe inzichten oplevert kan dat leiden tot een aanpassing van het definitieve besluit.

Het gewijzigde ontwerpbesluit heeft vanaf 29 juni 2023 gedurende zes weken ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen ingekomen als reactie op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit.

2.7 Beroep instellen

Als het projectplan en de overige gecoördineerd voorbereide besluiten definitief zijn vastgesteld en vervolgens het projectplan door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd, volgt opnieuw een bekendmaking. Het goedkeuringsbesluit, het projectplan en de definitieve besluiten liggen daarna

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
7 van 44

opnieuw zes weken ter inzage. Belanghebbenden kunnen in deze periode bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State beroep instellen. Deze Afdeling beslist in eerste en enige instantie over de ingestelde beroepen. Op de vaststelling van het projectplan is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Deze wet voorziet in een versnelde procedure voor ruimtelijke en infrastructurele projecten.

2.8 Historie vergunningverlening

Voor dit project is niet eerder een vergunning of een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) voor de Wet natuurbescherming verleend.

2.9 Aanvraag

Op 2 augustus 2022 hebben wij uw aanvraag voor een vergunning in het kader van hoofdstuk 2 Wet natuurbescherming ontvangen. De aanvraag maakt deel uit van deze vergunning. Op 4 en 7 oktober 2022 zijn aanvullende gegevens aangeleverd. Wegens het vervallen van de bouwvrijstelling is de aanvraag gewijzigd en aangevuld op 17 maart, 23 en 31 mei en 16 juni 2023.

In de aanvraag is sprake van extern salderen. U neemt stikstofruimte over van een kalverhouderij aan de Hessenweg 116a te Lunteren. De overeenkomst sloop tussen saldogever, saldonemer en de provincie is opgenomen in bijlage 5.

3 Voorschriften

Alle meldingen of toestemmingsaanvragen moeten gedaan worden via post@gelderland.nl onder vermelding van zaaknummer 2022-011330.

U bent verplicht om zich aan de volgende voorschriften te houden:

Algemeen

1. Deze vergunning is uitsluitend geldig voor (medewerkers van) de vergunninghouder en voor (rechts)personen die in opdracht van de vergunninghouder handelen. De vergunninghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
2. De (rechts)personen genoemd in het vorige voorschrift zijn volledig op de hoogte van deze vergunning en de voorschriften. Zij kunnen deze voorschriften uitvoeren.
3. Een (digitale) kopie van deze vergunning met de bijbehorende AERIUS-berekening met kenmerk S5m94quKnKVQ moet aanwezig zijn op de plaats waar de activiteiten worden uitgevoerd. Het is verplicht om deze te tonen op verzoek van bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
4. De inzet van materieel komt overeen zoals in de AERIUS-berekening met kenmerk S5m94quKnKVQ is vermeld of inzet van schoner materieel. Als er afgeweken wordt van

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

8 van 44

wat in de berekening en vermeld staat en er meer stikstofdepositie kan ontstaan dient dit gemeld te worden.

5. De vergunning geldt voor het projectgebied op de kaart van bijlage 2 en zoals is weergegeven op <https://experience.arcgis.com/experience/d499033a20fd4ad3abaa947a8067d373>. Er mogen geen werkzaamheden buiten deze locatie en werkwegen plaatsvinden. Ook mogen er geen materiaal en materieel buiten deze locatie worden opgeslagen.
6. Wilt u deze vergunning overdragen? U bent verplicht om daar toestemming voor te vragen aan provincie Gelderland.
7. Meld de start van de werkzaamheden minimaal vier weken voor de startdatum per dijksectie (of clustering van secties) bij provincie Gelderland.
8. Is de activiteit klaar? Meld dit binnen twee weken aan provincie Gelderland.
9. Deze vergunning mag pas gebruikt worden op het moment dat dit besluit en alle samenhangende besluiten onherroepelijk zijn geworden. Het betreft de volgende besluiten:
 - Intrekkingsbesluit saldogever;
 - Gewijzigde/ingetrokken milieutoestemmingen saldogever.
10. Voorafgaand aan de werkzaamheden levert u een afschrift van de ingetrokken milieutoestemmingen aan bij de provincie Gelderland. Stuur het afschrift naar post@gelderland.nl onder vermelding van het zaaknummer dat bovenaan de brief staat.
11. Van deze vergunning kan en mag alleen gebruik worden gemaakt, nadat het volledige proces omtrent extern salderen voor de saldo-gever is voltooid, de saldo-gevende activiteiten zijn gestaakt en de Natura 2000-gebieden niet opnieuw (kunnen) worden belast met stikstofdepositie van de gestaakte activiteiten.
12. Er mag geen toename van depositie plaatsvinden als gevolg van de sloopwerkzaamheden door de saldogever. Dit kan inhouden dat u de uitbreiding van uw activiteiten pas kan starten nadat de sloopwerkzaamheden zijn afgerond.
13. Om te kunnen beoordelen of onvoorziene (beperkte) wijzigingen in de uitvoering niet vergunningplichtig zijn op grond van de Wet natuurbescherming moeten deze vooraf ter goedkeuring aan provincie Gelderland worden voorgelegd.

Maatregelen

14. De inrichting en het beheer van de mitigatiegebieden voor kwartelkoning en porseleinhoen zal worden uitgevoerd zoals opgenomen in de memo Dijkversterking Neder-Betuwe, mitigatievoorstel leefgebieden broedvogels van RoyalHaskoningDHV van 29 juli 2022.
15. De mitigatiepercelen zoals opgenomen in bijlage 3 zijn voor aanvang van de werkzaamheden voor dijkversterking Neder-Betuwe geschikt leefgebied voor de kwartelkoning en porseleinhoen.
16. Vanaf 2024 tot en met 2027 dient jaarlijks een monitoring naar kwartelkoning en porseleinhoen uitgevoerd te worden. De monitoringsmethodiek dient uiterlijk 1 mei 2023 ter goedkeuring naar provincie Gelderland opgestuurd te worden.

17. De monitoringsrapportage over de effecten van de maatregelen op de kwartelkoning en porseleinhoen dient jaarlijks opgesteld te worden. Het laatste jaar (2027) dient de rapportage een evaluatie te bevatten. Stuur elk jaar uiterlijk 1 november een rapportage (in pdf) ter kennisgeving naar provincie Gelderland. De rapportage bevat tenminste:

- de voortgang van de werkzaamheden;
- de onderzoeksmethodiek;
- de resultaten van de monitoring met daarin geschiktheid leefgebied en voorkomen (met betrekking tot de kwartelkoning en porseleinhoen mede in de mitigatiepercelen (zie bijlage 3)) en onderzoeksgebied (zie bijlage 2) dijkversterking Neder-Betuwe;
- conclusie en eventueel benodigde bijsturing.

Naar aanleiding van de monitoringsresultaten kunnen extra voorschriften opgelegd worden. Deze zullen deel uitmaken van onderhavig besluit.

18. Stuur elk jaar uiterlijk op 1 november een rapportage (in pdf) over de mitigatie ter kennisgeving naar provincie Gelderland. Meld in de rapportage:

- de voortgang van de werkzaamheden;
- de mate waarin de mitigerende maatregelen zijn uitgevoerd;
- de resultaten van de inrichtings- en beheermaatregelen;
- het beheer op de doelen waarvoor het gebied is aangewezen.

3.1 Soortenbescherming

Dit besluit geldt alleen voor gebiedsbescherming. U heeft aangegeven dat u daarnaast ook een ontheffing nodig heeft voor soortenbescherming. U heeft daartoe een aanvraag om een ontheffing ingediend, bij ons bekend onder zaaknummer 2022-011329. Het besluit op de ontheffingsaanvraag ontvangt u separaat van deze vergunning.

3.2 Houtopstanden

Als er bomen of houtopstanden worden gekapt die beschermd zijn op grond van de Wet natuurbescherming dan dient er een kapmelding te worden gedaan en moet de houtopstand worden herplant. U heeft aangegeven dat er houtopstanden worden gekapt, waarvoor een kapmelding is ingediend onder zaaknummer 2022-011333.

4 Beoordelingskader

4.1 Bepalen vergunningplicht

Vergunningplicht ontstaat wanneer significante gevolgen door het project kunnen ontstaan. Dit staat in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming: 'het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.'

Als er Natura 2000-gebieden zijn waar het project in de beoogde situatie zorgt voor stikstofdepositie ($> 0,00$ mol N/ha/j) boven de kritische depositie grenswaarde, zijn onder dergelijke omstandigheden significant negatieve effecten niet op voorhand uit te sluiten.

De salderingssituatie wordt bepaald aan de hand van een natuurvergunning of aan de hand van een milieuvergunning die is verleend voor de Europese referentiedatum. Als het gaat om een milieuvergunning dan moet ook worden aangetoond dat de activiteit was toegestaan en sindsdien onafgebroken aanwezig is geweest of nog kan zijn.

Bij een aanvraag mag alleen gebruik worden gemaakt van de in de toestemming opgenomen stikstofemissie in de salderingssituatie voor zover de capaciteit aantoonbaar feitelijk is gerealiseerd. De feitelijk gerealiseerde capaciteit betreft de op het moment van indienen van de aanvraag op grond van een toestemming volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit.

De maximale emissiewaarden zoals vastgelegd in het Besluit emissiearme huisvesting (Beh) vormen een plafond bij het berekenen van de stikstofemissie voor de salderingssituatie. In de salderingssituatie mogen dus geen hogere emissiefactoren zijn toegepast dan de maximale emissiefactoren die op grond van het besluit emissiearme huisvestingssystemen landbouwhuisdieren per dierplaats per jaar zijn toegestaan.

4.2 Natuurdoelanalyses

Voor elk Natura 2000-gebied in Gelderland zijn instandhoudingsdoelen vastgesteld. Een natuurdoelanalyse laat zien wat de huidige staat is van de natuur in het Natura 2000-gebied. Ze geeft aan of de vastgestelde maatregelen die genomen worden voor natuurherstel samen met een daling van de stikstofuitstoot tot 2030, voldoende zijn om verslechtering tegen te gaan en de instandhoudingsdoelen te halen. Als dit niet het geval is, staat in de natuurdoelanalyse welke extra maatregelen nodig zijn om verslechtering tegen te gaan en de doelen wél te bereiken. Dit kunnen zowel maatregelen zijn om stikstofuitstoot te verminderen als andere maatregelen om de natuur te herstellen. In Gelderland liggen 15 Natura 2000-gebieden, waarvan 13 met stikstofgevoelige natuur. Voor de 2 gebieden die niet stikstofgevoelig zijn, was een natuurdoelanalyse niet nodig. Voor de overige 11 van de 13 stikstofgevoelige gebieden zijn de natuurdoelanalyses voor Gelderland opgesteld. Voor 2 gebieden zijn andere provincies verantwoordelijk voor de natuurdoelanalyse. Provincies leggen de natuurdoelanalyses voor aan de Ecologische Autoriteit.

In relatie tot het Wnb besluit die van ontwerp naar definitieve vaststelling gaat en de inmiddels gepubliceerde NDA's dienen deze meegenomen te worden in de afweging.

4.2 Duitse Natura 2000-gebieden

Bij ons besluit betrekken we ook eventuele effecten op Natura 2000-gebieden net buiten onze landsgrenzen. De aangevraagde ontwikkeling van uw project heeft mogelijk ook invloed op Natura

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
11 van 44

2000-gebieden in Duitsland. Voor de beoordeling van de toename sluiten wij aan bij de Duitse manier van beoordelen. Volgens de Duitse overheid is er geen sprake van een negatief effect als de toename van stikstofdepositie lager is dan 7,14 mol N/ha/jaar op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Uw aanvraag blijft onder deze grenswaarde. Verdere toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland is daarom niet nodig.

5 Beoordeling

De aanvraag heeft betrekking op verschillende effecten. In de beoordeling wordt eerst ingegaan op de effecten van stikstof. Daarna wordt ingegaan op overige effecten.

5.1 Effecten stikstof

5.1.1 Vergunningplicht

Uit de bij de aanvraag ingediende AERIUS-berekeningen blijkt dat tijdens de aanlegfase tijdelijk stikstofdepositie plaatsvindt ter plaatse van Natura 2000-gebieden. Deze depositie heeft mogelijk significante gevolgen voor die betreffende Natura 2000-gebieden. Beoordeeld moet worden of de referentie al voorziet in een (minimaal) even grote stikstofdepositie. Na afronding van de werkzaamheden is er geen stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

In deze paragraaf geven wij van de salderingssituatie en de aanlegfase aan hoe wij ze hebben vastgesteld en beschrijven wij van beide situaties de stikstofbronnen. Ten slotte stellen wij vast of de berekende effecten van stikstof aanleiding geven de aangevraagde vergunning te verlenen.

5.1.2 Salderingssituatie

Er wordt gebruik gemaakt van externe saldering. Hiervoor is door het Waterschap een deel van de rechten van een veehouderij aan de Hessenweg 116a te Lunteren aangekocht welke worden ingezet voor de dijkversterking. De resterende ruimte wordt ingezet ten behoeve van een rood voor rood regeling.

Als referentiesituatie geldt de vergunning Nbw 1998 d.d. 12 februari 2016 met zaaknummer 2015-010022. Deze vergunning omvat een veebestand van 410 vleeskalveren, wat resulteert in een totale stikstofruimte van 1.435 kg NH₃ per jaar.

De beleidsregels schrijven voor dat de stikstofruimte van de saldogevers voor 70% mag worden gebruikt ten behoeve van externe saldering. De beleidsregels schrijven voor dat u dit moet berekenen door 30% te korten op de depositie van de stikstofbronnen. Dit hebt u gedaan door voor de salderingssituatie in AERIUS een afroomfactor van 0,3 toe te passen.

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
12 van 44

De salderingssituatie in de bijgevoegde AERIUS-verschilberekening (bijlage 4) omvat de over te dragen activiteiten van de saldogever. Tabel 1 geeft een samenvatting van de over te dragen rechten.

Tabel 1: salderingssituatie

Bron	Diersoort/omschrijving	RAV-code	Aantal
1	Vleeskalveren	A 4.100	372

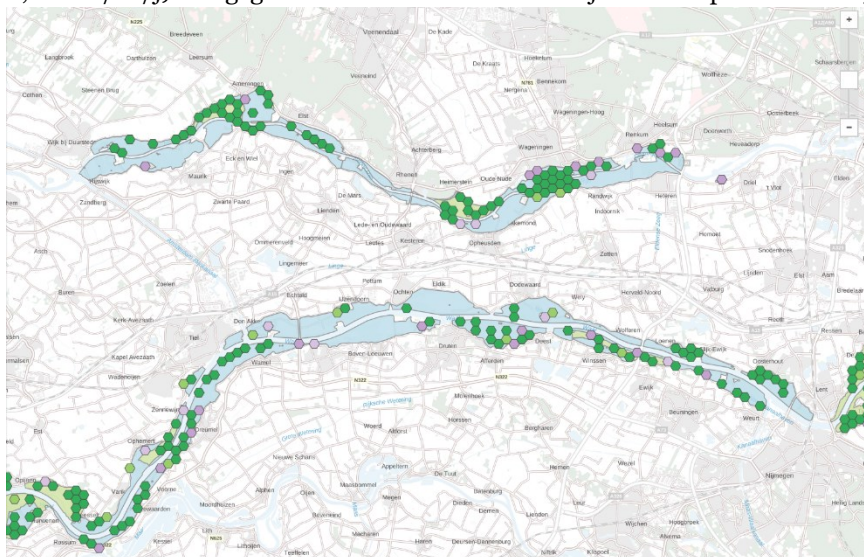
Op grond van onze beleidsregels salderen in Gelderland wordt de vergunde capaciteit alleen in de salderingssituatie meegenomen voor zover de capaciteit aantoonbaar feitelijk is gerealiseerd. Uit de geraadpleegde bronnen met recente informatie (luchtfoto's Atlas Gelderland) en aangeleverde foto's van de stallen is gebleken dat de gebouwen daadwerkelijk zijn opgericht en in gebruik zijn.

De beleidsregels salderen in Gelderland schrijven ook voor dat de salderingssituatie moet worden gecorrigeerd voor het Besluit emissiearme huisvesting (Beh). We hebben de referentiesituatie getoetst aan het Beh. De stalsystemen toegepast in de vergunde situatie voldoen aan de maximaal toegestane emissiefactoren volgens het Beh.

Additionaliteit

Het aangevraagde project resulteert in deposities in de gebieden Rijntakken, Veluwe en Binnenveld. Voor de beoordeling maken we gebruik van AERIUS Monitor. Hierin worden autonome ontwikkelingen, inclusief maatregelen die door het Rijk worden uitgevoerd, gebruikt om een doorrekening naar de toekomst te maken.

In het gebied Rijntakken vinden de hoogste deposities plaats als gevolg van het project (maximaal 0,21 mol/ha/j). Uit gegevens in AERIUS Monitor blijkt dat er op alle habitattypen in Rijntakken

een afname van stikstofdeposities heeft plaatsgevonden sinds 2018. In 2020 vond er op 95% van het stikstofgevoelige oppervlak geen overschrijding van de KDW plaats. De verwachting is dat dit verder toeneemt naar 98% in 2025 en 99% in 2030. Figuur 2 laat zien dat het aantal overbelaste hexagonen in 2030 afneemt ten opzichte van 2018 (figuur 1) als gevolg van de autonome ontwikkelingen en de maatregelen die door het Rijk genomen worden.

Figuur 1: Mate van stikstofoverbelasting in relatie tot de KDW in 2018 (groen: geen overschrijding, paars: wel overschrijding).

figuur 2: Mate van stikstofoverbelasting in relatie tot de KDW in 2030 (groen: geen overschrijding, paars: wel overschrijding).

Op de Veluwe vond er volgens de gegevens in AERIUS Monitor in 2020 op 9% van het totale stikstofgevoelige oppervlak geen overschrijding van de KDW plaats. De verwachting is dat dit toeneemt naar 17% in 2025 en 22% in 2030. Hoewel het percentage niet overbelaste gebieden in 2030 nog relatief laag is, zal er als gevolg van de saldo-overdracht een afname in deposities plaatsvinden op de Veluwe. Het gaat om een totaal oppervlak van 18.743,60 ha waar afnames plaatsvinden met een maximale afname van 42,18 mol/ha/j. Deze afname draagt daardoor bij aan het herstel van de Veluwe.

Ook op het gebied Binnenveld vinden er afnames in stikstofdeposities van maximaal 0,06 mol/ha/j plaats. Voor dit gebied vond in 2020 op 27% van het stikstofgevoelige oppervlak geen overschrijding van de KDW plaats. De verwachting is dat dit toeneemt naar 43% in 2025 en 84% in 2030.

Gelet op voorgaande, de maatregelen die getroffen worden in de verschillende Natura 2000-gebieden op basis van de daarvoor geldende beheerplannen, de afspraken die GS van Gelderland hebben gemaakt met diverse partijen in de Uitvoeringsagenda 2021-2025, het beleid dat Provinciale Staten van Gelderland hiervoor hebben vastgesteld (PS2021-747) en de landelijk aanpak, verankerd in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering, het Programma stikstofreductie en natuurverbetering en de daarin opgenomen reductiemaatregelen, brengt de overdracht van stikstofruimte van saldogevers (na aftrek van 30%) in een nieuwe vergunning geen nadelige gevolgen voor de natuur met zich mee. De voortgang van de uitvoering van de Uitvoeringsagenda en het bijbehorende beleid wordt door GS bijgehouden en inzichtelijk gemaakt in een voortgangsrapportage, zodat inzichtelijk is wat is bereikt, wat nog dient te gebeuren en of dit volgens plan verloopt. Op grond van voornoemde maatregelen geldt dat voldoende andere maatregelen worden getroffen om de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden te realiseren, te behouden en verslechtering te voorkomen. Gebruik maken van de stikstofruimte van saldogever is dan ook niet in strijd met de bepalingen van de Wet natuurbescherming en de Habitat- en Vogelrichtlijn.

5.1.3 Aanlegfase

In de aanlegfase zorgt de tijdelijke inzet van brandstof aangedreven materieel (graafmachines, dumpers, hijskranen) tot emissie en depositie van stikstof. In overleg met het waterschap is bekeken hoe de stikstofemissie tijdens realisatie kan worden beperkt door inzet van elektrisch of emissiearm materieel dat inmiddels op de markt beschikbaar is gekomen. Dit is meegenomen in de AERIUS-berekening. Tabel 2 geeft een samenvatting van de aanlegfase uit de bijgevoegde AERIUS-berekening.

Tabel 2: aanlegfase

Bron	Soort	Aantal
Mobiele werktuigen	Materieel (niet elektrisch) dat tijdens de aanleg gebruikt wordt.	5
Verkeersaantrekkende werking I	Licht verkeer	1.438 per jaar
	Zwaar vrachtverkeer	752 per jaar
Verkeersaantrekkende werking II	Licht verkeer	1.438 per jaar
	Zwaar vrachtverkeer	752 per jaar
Verkeersaantrekkende werking III	Licht verkeer	1.438 per jaar
	Zwaar vrachtverkeer	752 per jaar
Verkeersaantrekkende werking IV	Licht verkeer	1.438 per jaar
	Zwaar vrachtverkeer	752 per jaar

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
15 van 44

Stationaire emissie wegverkeer	Lichte motorvoertuigen	2.875
	Vrachtauto's	1.502
Scheepvaart aanlegplaats locatie I	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar
Scheepvaart aanlegplaats locatie II	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar
Scheepvaart aanlegplaats locatie III	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar
Scheepvaart aanlegplaats locatie IV	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar
Vaarroute locatie I Aankomst & Vertrek	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar
Vaarroute locatie II Aankomst & Vertrek	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar
Vaarroute locatie III Aankomst & Vertrek	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar
Vaarroute locatie IV Aankomst & Vertrek	Motorvrachtschip – M8 (Groot Rijnschip)	29 per jaar
	Motorvrachtschip – M1 (Spits)	1 per jaar
	Duwstel – BI (Europa I)	1 per jaar

5.1.4 Aangevraagde situatie (beoogde situatie)

Bij de dijkversterking is alleen de aanlegfase relevant. In de gebruiksfase vinden er geen activiteiten plaats die resulteren in een toename van stikstofdepositie.

5.1.5 Beoordeling van de effecten van stikstofdepositie

Na saldering met de saldogever vinden er depositietoenames plaats in het gebied Rijntakken. Het gaat om een maximale toename van 0,21 mol/ha/j in het habitatype (ZG)Lg11 Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekeigebied, 0,19 mol/ha/j in het habitatype (ZG)Lgo8 Nat, matig voedselrijk grasland, 0,03 mol/ha/j in het habitatype H6120 Stroomdalgraslanden, 0,03 mol/ha/j in het habitatype H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver), 0,03 mol/ha/j in het habitatype Lgo7 Dotterbloemgrasland van veen en klei en 0,01 mol (ZG)Lgo2 Geïsoleerde meander en petgat. Dit betreffen tijdelijke toenames die in een periode van 4 jaar plaatsvinden. Daarna vinden er geen stikstofdeposities meer plaats. De effecten van de depositietoenames op het gebied Rijntakken zijn beoordeeld in paragraaf 5.1.6 ecologische effectbeoordeling.

Doordat de activiteiten als gevolg van de aangekochte stikstofruimte stoppen vindt er een afname van stikstofdeposities plaats van maximaal 42,18 mol/ha/j op de Veluwe, 0,07 mol/ha/j op Binnenveld, 0,03 mol/ha/j op Rijntakken en 0,02 mol/ha/j op Kolland & Overlangbroek.

5.1.6 Ecologische effectbeoordeling

Rijntakken

Op 22 november 2022 is het ontwerp-wijzigingsbesluit beheerplan Rijntakken definitief vastgesteld door de minister voor Natuur en Stikstof. Hierdoor is het habitatype H9120 Beuken-eikenbossen met hult als doel toegevoegd.

Habitatype H6120 Stroomdalgraslanden

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,03 mol N/ha/j ter hoogte van 3,5 ha stroomdalgraslanden. Deze stroomdalgraslanden liggen ten zuiden van de Waal in de Winssense waarden waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De tijdelijke projectbijdrage als gevolg van de aanlegfase van de dijkversterking Neder-Betuwe is dermate gering, dat er geen sprake is van verzuiging of verzuring die van invloed is op de kwaliteit van het betreffende habitatype dat hier in goede kwaliteit voor komt ondanks de (beperkte en lokale) overschrijding van de KDW. De tijdelijke toename heeft ook geen doorwerking in het toegepast regulier beheer omdat een tijdelijke bijdrage (maximaal 4 groeiseizoenen) van maximaal 0,03 mol N/ha/j geen effect kan hebben op biomassagroei of soortensamenstelling. Daarvoor is een jarenlange blootstelling aan hogere deposities nodig om een geleidelijke verandering te veroorzaken. Door de dynamiek van de betreffende standplaatsen als gevolg van inundatie, erosie en sedimentatie is dat de voornaamste sturende factor. Enige invloed van een marginale hoeveelheid stikstof in condities net boven de KDW hebben dan geen enkele invloed meer. Daarom kan enig effect van de berekende tijdelijke stikstofdepositie op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling uitgesloten worden. Er zijn daarom ook geen effecten op het realiseren van de uitbreidings- en verbeterdoelen. Deze zijn immers vrijwel geheel afhankelijk van de reeds bestaande abiotiek in combinatie met een goede inrichting en het juiste beheer.

Leefgebied Lgo7 Dotterbloemgrasland van veen en klei

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,02 mol N/ha/j ter hoogte van 0,9 ha Dotterbloemgrasland waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). Binnen de Rijntakken komen verschillende typen vochtige graslanden voor. De overstromingsduur en -frequentie bepalen in belangrijke mate de variatie tussen de verschillende typen. Voor de Natura 2000-doelstellingen is Lgo7 van belang als leefgebied voor de watersnip als broedvogel. Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,02 mol N/ha/j ter hoogte van 0,9 ha

Dotterbloemgrasland waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie op de betreffende hexagonen is gem. 1529 en maximaal 1561 mol N/ha/j. Voor Dotterbloemgrasland is de KDW 1429 mol N/ha/j. De achtergronddepositie ligt daarmee boven de KDW. Toevoer van stikstof in Dotterbloemgrasland leidt tot een verhoogde productie van vooral grassoorten. Dotterbloemgrasland is voor de watersnip vooral van belang omdat hier voedsel, kleine ongewervelden, voor de kuikens gezocht wordt. Naar de doorwerking van stikstofdepositie op de insectenrijkdom en beschikbaarheid van deze insecten en andere ongewervelden voor vogelsoorten in voedselarme tot matig voedselrijke vochtige graslanden, zoals Dotterbloemgrasland, is geen onderzoek gedaan. Resultaten uit onderzoek aan (experimentele) bemesting, maaibeheer en auto-ecologisch onderzoek aan weidevogels levert wel belangrijke gegevens op die effecten van verhoogde stikstofdepositie aannemelijk maken. Onderzoek toonde aan dat bij een langdurige stikstofgift (landbouwbeemesting, vooral bij hoge dosering, maar ook bij een relatief beperkte gift van 100 kg N/ha/j = 7.000 mol N/ha/j) er steeds minder grote insecten voor komen. Als er meer kleine insecten zijn moeten jonge vogels meer insecten eten om voldoende voedsel binnen te krijgen, dit kost extra energie. Voor de watersnip, waarvan de nestvliedende kuikens gebruik moeten maken van Dotterbloemgraslanden om te foerageren, wordt verwacht dat zij waarschijnlijk zijn aangepast aan de vochtige omstandigheden en daardoor weinig gevoelig zijn voor vernatting van het microklimaat als gevolg van verzuuring.

Watersnip

De gebiedsanalyse (2017) concludeert dat stikstofdepositie een geringe rol speelt van de dalende trend in aantal, gezien de matige overbelasting op een relatief klein deel van het leefgebied. De verwachting is dat andere knelpunten voor deze soort waarschijnlijk de voornaamste oorzaak zijn. Vermoedelijk spelen verdroging en intensief regulier beheer de grootste beperkende factor. In het kader van het beheerplan zullen gebieden worden aangewezen waar het beheer en de inrichting wordt gericht op de aanwezigheid van de watersnip. Er zijn derhalve geen aanvullende stikstofgerelateerde maatregelen nodig geacht voor de watersnip. De bijdrage van het project dijkversterking Neder-Betuwe is zeer klein, tijdelijk en betreft maar een zeer klein oppervlak. De achtergronddepositie ligt maar net boven de KDW en daarnaast is aannemelijk dat de watersnip weinig gevoelig is voor enige verzuuring en het daardoor vochtiger worden van het microklimaat van het habitat. Op basis daarvan kan uitgesloten worden dat de tijdelijke en marginale stikstofdepositiebijdrage van het project tot significant negatieve effecten kan leiden.

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

18 van 44

Leefgebied Lg08 (+ZGLg08) Nat, matig voedselrijk grasland

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,1 mol N/ha/j ter hoogte van 3,8 ha Nat, matig voedselrijk grasland waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW (inclusief projecteffect). De achtergronddepositie is gemiddeld 1591 en maximaal 1850 mol N/ha/j. Voor Nat, matig voedselrijk grasland is de KDW 1571 mol N/ha/j. De achtergronddepositie ligt daarmee vaak rond maar lokaal ook ruim boven de KDW.

Kwartelkoning

In de Rijntakken maakt deze soort gebruik van het habitatype H6510B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden. Daarnaast maakt de kwartelkoning gebruik van het stikstofgevoelige leefgebied nat, matig voedselrijk grasland (Lg08), dat in kenmerken overlapt met habitatype Glanshaver- en vossenstaarthooilanden en Kamgrasweide en Bloemrijk grasland (Lg11). De oorzaken voor de lage broedaantallen liggen naar verwachting overigens grotendeels buiten de Natura 2000-gebieden in Nederland. Beter beheer van potentiële broedlocaties is naar verwachting nodig om het doel van 160 broedparen te kunnen herbergen, maar ook in de huidige situatie waarin vele tientallen geschikte locaties beschikbaar zijn blijft het aantal broedparen erg laag. Dit is een duidelijke indicatie dat de aantallen geschikte broedhabitats in de huidige condities niet de beperkende factor zijn voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen. Daarom heeft een tijdelijke en zeer beperkte stikstofdepositie op thans niet gebruikte broedlocaties van Lg08 geen effect op het behalen van de instandhoudingsdoelen.

Watersnip

Zie bij Lg07.

Leefgebied Lg11 (+ZGLg11) Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeekleigebied

Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename van maximaal 0,16 mol N/ha/j ter hoogte van 66,2 ha Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland waar thans nog sprake is van een overschrijding van de KDW. De achtergronddepositie is gem. 1510 en maximaal 2216 mol N/ha/j. Voor Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland is de KDW 1429 mol N/ha/j. De achtergronddepositie ligt daarmee meestal boven de KDW en lokaal daar ruim boven. Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland zijn vooral van belang als leefgebied voor de kwartelkoning. Stikstofdepositie heeft een vermestend en verzurend effect op kamgrasweiden op klei. Naar de effecten van stikstofdepositie op de VR-soorten is geen onderzoek gedaan, maar onderzoek naar effecten van (experimentele) bemesting en maaibeheer in graslanden en autecologisch onderzoek aan weidevogels levert wel belangrijke gegevens op die effecten van verhoogde stikstofdepositie aannemelijk maken. Hoewel niet onderzocht, zijn kuikens van kwartelkoning misschien gevoelig voor een koeler en natter microklimaat als gevolg van verruiging. Het is dus mogelijk dat als gevolg van de toename van de stikstofdepositie tijdens de aanlegfase er een marginale toename zal zijn van de groei van de biomassa van met name grassen en dat dit het

leefgebied van de kwartelkoning kan beïnvloeden. De oorzaken voor de lage broedaantallen liggen naar verwachting overigens grotendeels buiten de Natura 2000-gebieden en buiten Nederland. Beter beheer van potentiële broedlocaties is naar verwachting nodig om het doel van 160 broedparen te kunnen herbergen, maar ook in de huidige situatie waarin vele tientallen geschikte locaties beschikbaar zijn blijft het aantal broedparen erg laag. Dit is een duidelijke indicatie dat de aantallen geschikte broedhabitats in de huidige condities niet de beperkende factor zijn voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen. Daarom heeft een tijdelijke en zeer beperkte stikstofdepositie op thans niet gebruikte en niet ten behoeve van de kwartelkoning beheerde vegetaties van Lg11 geen effect op het behalen van de instandhoudingsdoelen.

5.1.7 Natuurdoelanalyse

Uit de Natuurdoelanalyse Rijntakken (38) (Provincie Gelderland, 26 mei 2023, Eindconcept) blijkt dat de omgevingscondities ten aanzien van stikstofdepositie in de Rijntakken zich voor het grootste deel gunstig ontwikkelen. Alleen voor H9120 Beuken-eikenbossen met hulst blijft na 2030 nog een stikstofprobleem. Op langere termijn treden in de Rijntakken vooral risico's voor doelrealisatie in relatie tot klimaatverandering en (mede daardoor) vermindering van de invloed van rivierdynamiek. Voor alle habitattypen van Natura 2000-gebied Rijntakken met uitzondering van het habitatype H9120 Beuken-eikenbossen met hulst is het eindoordeel 'ja'.

Daarmee zijn de bevindingen uit de Natuurdoelanalyse Rijntakken (38) niet van invloed op de conclusie uit de Passende beoordeling die vanuit de aanvraag in het onderhavige Wnb-besluit is betrokken. Het project leidt in de aanlegfase tot een tijdelijke stikstofdepositietoename op enkele habitattypen en leefgebieden van soorten. Het projecteffect heeft geen significante negatieve gevolgen voor de aanwezige habitattypen en leefgebieden van soorten en vormt geen belemmering voor de instandhoudingsdoelen van betrokken habitattypen en aangewezen soorten. De ecologische beoordeling en significantie analyse uit de passende beoordeling is wat betreft het projecteffect van dijkversterking Neder Betuwe leidend t.o.v. de Natuurdoelanalyse Rijntakken die al aangeeft dat het doelbereik in orde is.

Wij onderschrijven de conclusies uit de ecologische effectbeoordeling in de Passende beoordeling. Significante negatieve effecten tijdens de aanlegfase kunnen op voorhand worden uitgesloten.

5.2 Overige gebiedseffecten

Natura 2000-gebied Rijntakken grenst direct aan de zuidzijde van het projectgebied. Een deel van het werkgebied ligt binnen het Natura 2000-gebied. De voor het plangebied relevante deel van Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen onder de Vogelrichtlijn.

5.2.1 In de aanvraag beschreven natuurwaarden

Habitattypen

Het voor het plangebied relevante deel van Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen onder de Vogelrichtlijn. Dat betekent in beginsel dat in dit gebied alleen instandhoudingsdoelstellingen

ten aanzien van onder de Vogelrichtlijn beschermde natuurwaarden relevant zijn. Natuurwaarden zoals bedoeld onder de Habitatrichtlijn (i.e. Habitattypen en Habitatrichtlijnsoorten) genieten hier in beginsel geen bescherming behalve de kamsalamander. Elders in Natura 2000-gebied Rijntakken, op enige afstand van het plangebied, zijn wel habitattypen aanwezig in onder de Habitatrichtlijn aangewezen deel van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Andere Natura 2000-gebieden bevinden zich op grote afstand. Externe werking is daarmee mogelijk relevant. Tussenliggend landgebruik als woonkernen, industriële activiteiten, snel- en spoorwegen maar ook de Waalbandijk zelf in combinatie met de afstand maakt dat zaken als licht, geluid, trillingen en optische verstoring niet waarneembaar zijn in bedoelde gebieden. Daarmee is zeker dat als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling geen sprake zal zijn van negatieve effecten op de voor enig Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor zover het habitattypen betreft.

Habitatrichtlijnsoorten

Zoals onder het kopje habitattypen is beschreven is het voor het plangebied relevante deel van Natura 2000-gebied Rijntakken aangewezen onder de Vogelrichtlijn. Dat betekent in beginsel dat in dit gebied alleen instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van onder de Vogelrichtlijn beschermde natuurwaarden relevant zijn, waarbij de kamsalamander een uitzondering vormt.

Kamsalamander

De kamsalamander voelt zich het best thuis in kleinschalig landschap dat bosrijk is en houtwallen of struweel bevat allemaal in de nabijheid van geschikt (visvrij) voortplantingswater. Dergelijk biotoop is ook aanwezig langs de grote rivieren, waaronder de Waal. Daar komt de kamsalamander voor aan de zuidkant van de Waal tussen Weurt en Wamel, in de Hurwenensche Uiterwaarden, in de Heesseltsche Uiterwaarden en in Neerijnen. Het leefgebied van de kamsalamander in Uiterwaarden Waal is versnipperd en bevindt zich voornamelijk binnendijs. Populaties op de noordoever dan wel (in de omgeving van) het plangebied zijn niet bekend. Dat hangt uiteraard samen met de vrijwel afwezigheid van voor de soort geschikt leefgebied en ontbreken van verbinding met bekende populaties. Op basis van het eDNA in het kader van het onderzoek naar soortbescherming (zie hoofdstuk 5 van de rapportage Natuurtoetsing RHDHV) is de soort niet aangetroffen en is de verwachting dat de oppervlaktewateren in en nabij het plangebied geen onderdeel zijn van het leefgebied van de kamsalamander. Het project zal geen negatieve effecten hebben op de kamsalamander. Negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor de kamsalamander zijn daarom uitgesloten.

Bever

Er zijn veel waarnemingen van de bever bekend in de aangrenzende uiterwaarden en rivier. Het plangebied zelf lijkt grotendeels ongeschikt door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater en vegetatie om te foerageren. Delen van de uiterwaarden zijn zeker leefgebied van de bever en hier zijn ook hollen aangetroffen. Er zijn geen hollen bekend uit het plangebied zelf. Plandelen grenzend aan water zijn mogelijk geschikt om een hol of burcht aan te leggen, met name buitendijs, maar bij

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

21 van 44

hoog water ook zeker binnendijks. Ook de binnendijkse wielen lijken deels min of meer geschikt als (tijdelijk) leefgebied voor bevers. Op de meeste plekken waar oppervlaktewater dichtbij of in het plangebied ligt, is de waterdiepte een groot deel van het jaar te laag en/of de oevers te flauw om geschikt te zijn voor een permanent leefgebied en het uitgraven van een beverburcht in de oevers. Op plaatsen waar het water dieper is, zoals de strang aan de westzijde van het plangebied op ruim 500 m voor het Amsterdam-Rijnkanaal en het wiel in de oksel van de dijk aan de oostkant van Ochten, is door het waterschap steenbestorting aangebracht om schade door graverijen aan de dijk te voorkomen. Omdat elders in de uiterwaard wel geschikte oevers te vinden zijn langs plassen, wielen en strangen waar vaak ook geschikt foerageergebied is, hebben bevers daar voldoende mogelijkheden burchten uit te graven. Daarom zal zeker rekening gehouden moeten worden met deze soort en zal een ontheffing Wnb worden aangevraagd en zullen maatregelen getroffen worden. Er is geen nader onderzoek naar het voorkomen van de soort in het plangebied uitgevoerd, omdat aangenomen wordt dat het plangebied, en dan met name de delen die grenzen aan door bevers bezwembaar water, geschikt kunnen zijn als leefgebied. Binnen het plangebied staan vrijwel geen bomen/bosjes die geschikt zijn om te vellen en af te knagen, deels omdat het geen geschikte soort is, maar vooral omdat ze relatief ver van bezwembaar water af staan. De kap van bomen en het verwijderen van vegetatie zal daarom vrijwel nergens gevolgen hebben op het foerageergebied van de bevers. Enige mogelijke uitzondering hierop is het wiel ten westen van IJzendoorn bij DD 148. Hier zal aan de zuidzijde van het binnendijks gelegen wiel de opgaande vegetatie verwijderd worden (lichtgroen) en worden in de berm maatregelen tegen graverij aangebracht (rood en groene lijnen). In dit wiel zijn geen waarnemingen van de bever bekend, maar bestaat vooral bij hoogwater de kans dat zich hier een bever vestigt als buitendijks alle geschikte locaties onder water staan. Bevers zijn vooral in de nacht aan het foerageren, overdag rusten ze in hun hol. Ze zijn het hele jaar door actief. Omdat de werkzaamheden vrijwel altijd overdag plaats zullen vinden, is verstoring door de werkzaamheden vrijwel uitgesloten. Vanuit de ontheffing soortbescherming wordt rekening gehouden met de soort. Er zijn geen specifieke voorkomende maatregelen voor de bever nodig, naast de maatregelen die het waterschap al treft om te voorkomen dat holen worden uitgegraven en de algemene maatregelen in het kader van de zorgplicht zoals indien er een bever aangetroffen wordt deze met rust te laten en de kans te geven weg te zwemmen. Het project zal geen negatieve effecten hebben op de bever. Negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor de bever zijn daarom uitgesloten.

Elders in Natura 2000-gebied Rijntakken, op enige afstand van het plangebied, is wel voor aangewezen habitatrichtlijnsoorten geschikt leefgebied aanwezig in onder de Habitatrichtlijn aangewezen deel van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Andere Natura 2000-gebieden bevinden zich op grote afstand. Externe werking is daarmee mogelijk relevant. Tussengeliggend landgebruik als woonkernen, industriële activiteiten, snel- en spoorwegen maar ook de Waalbandijk zelf in combinatie met de afstand maakt dat zaken als licht, geluid, trillingen en optische verstoring niet waarneembaar zijn in bedoelde gebieden. Daarmee is zeker dat zowel in de aanleg- als de gebruiksfase geen sprake kan zijn van significante negatieve effecten op de voor enig Natura 2000-gebied geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor zover het habitatrichtlijnsoorten betreft.

Broedvogels

Aalscholver

Op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland is een deel van de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject aangeduid als 'bezet geschikt leefgebied' voor de aalscholver, waarbij een buffer om waarnemingspunten is gebruikt. Daarom lijkt er op basis van deze kaarten op verschillende locaties sprake te zijn van verlies van leefgebied. In praktijk is dit echter niet het geval. De aanpassingen aan de dijk nabij (mogelijk) geschikt leefgebied, hebben geen invloed op de geschiktheid van het leefgebied. Binnen de invloedsfeer van de dijkversterking zijn geen aalscholverkolonies aanwezig. Geschikt broedbiotoop in de vorm van oud en nat zachthoutooibos ontbreekt ook in en nabij het plangebied. Er is dan ook geen effect op broedende aalscholvers. Wel kunnen aalscholvers van wateren langs het te versterken dijktraject gebruik maken als foerageergebied. Er gaat geen foerageergebied voor de aalscholver verloren. De enige locatie waar potentieel geschikt foerageerwater in de uiterwaarden wordt aangetast is een kleine strang op het meest westelijke deel van het dijktraject, die iets wordt versmald. Het te versmallen deel is echter ondiep en ongeschikt als foerageergebied tenzij bij hoge waterstanden. Bij hoge waterstanden is er overal in de uiterwaarden een toename van geschikt foerageergebied, dus zal deze kleine afname daar geen effect op hebben. Daar komt bij dat direct ten noorden van deze strang nieuw water wordt aangelegd, minimaal gelijk in oppervlakte aan het deel van de strang dat gedempt wordt, zodat er al met al geen afname van geschikt leefgebied is. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de aalscholver.

Moerasvogels: roerdomp, woudaap en grote karekiet

Op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland zijn slechts heel lokaal kleine delen van de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject aangeduid als 'mogelijk bezet geschikt leefgebied' voor de roerdomp, woudaap en grote karekiet. Dat de terreinkenmerken alleen lokaal over kleine oppervlakten geschikt zijn geeft overigens aan dat er geen sprake is van geschikt leefgebied, omdat deze soorten over het algemeen grotere onverstoorde leefgebieden nodig hebben. De soorten zijn gebonden aan overjarige brede waterrietzones met veel randlengte langs water of nat grasland. Al een groot aantal jaren wordt in het Natura 2000-gebied Rijntakken de doelstelling voor deze soorten bij lange na niet gehaald. De oorzaak moet worden gezocht in verslechtering van de kwaliteit van het broedhabitat. Geschikt leefgebied ontbreekt in het plangebied en de directe omgeving. De uiterwaarden langs het te versterken dijktraject vormen geen geschikt leefgebied van de roerdomp, woudaap en grote karekiet, er zijn dan ook geen broedgevallen bekend van deze soorten in de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject.

Uitbreiding van het leefgebied en verbetering van de kwaliteit is de opgave voor de roerdomp (t.b.v. 20 broedparen), woudaap (t.b.v. 20 broedparen) en grote karekiet (t.b.v. 70 broedparen). Deze opgave zal vooral in de Gelderse Poort ingevuld moeten worden, en langs de Waal ook in de Kil van Hurwenen. De dijkversterking heeft geen invloed op uitbreiding van het leefgebied en verbetering van de kwaliteit. De dijkversterking heeft geen invloed op de geschiktheid van de uiterwaarden, en

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

23 van 44

daarmee niet op de draagkracht van het Natura 2000-gebied. Er is geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van deze soorten.

Dodaars

Op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland is een deel van de uiterwaarden langs het te versterken tracé aangeduid als 'bezet geschikt leefgebied' voor de dodaars, waarbij een buffer om waarnemingspunten is gebruikt. Daarom lijkt er op basis van deze kaarten op verschillende locaties sprake te zijn van verlies van leefgebied. In de praktijk is dit echter niet het geval. De aanpassingen aan de dijk nabij (mogelijk) geschikt leefgebied, hebben geen invloed op de geschiktheid van het leefgebied. De dodaars komt voor in wateren met een weelderige oevervegetatie. In het Natura 2000-gebied Rijntakken is het aantal broedparen onder andere afhankelijk van de voorjaarswaterstand en strengheid van de voorafgaande winter en kan daarom sterk fluctueren van jaar tot jaar. Het aantal broedparen was in 2014 en 2017 respectievelijk 90 en 94. Van de overige recente jaren is het aantal broedparen niet bekend. Dit geeft aan dat de draagkracht van het gebied in principe voldoende is voor het doel van 45 broedparen, wat ook in het Beheerplan Rijntakken is opgenomen.

Langs het te versterken dijktraject zijn enkele wateren aanwezig die door de dodaars gebruikt kunnen worden. De soort heeft in ieder geval gebroed in een van de kleiputten ter hoogte van IJzendoorn. Er gaat geen geschikt leefgebied van de dodaars verloren. De enige locatie waar water in de uiterwaarden wordt aangetast is een kleine strang op het meest westelijke deel van het dijktraject, die iets wordt versmald. Daar staat tegenover dat direct ten noorden van deze strang nieuw water wordt aangelegd, minimaal gelijk in oppervlakte aan het deel van de strang dat gedempt wordt, zodat er al met al geen afname van geschikt leefgebied is. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de dodaars.

Kwartelkoning

Ook op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland zijn delen van de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject aangeduid als 'mogelijk bezet geschikt leefgebied' voor de kwartelkoning, wat er op duidt dat er geen waarnemingen bekend waren. De kwartelkoning broedt in extensief beheerde graslanden in de uiterwaarden. Scherpe fluctuaties zijn typerend voor het voorkomen van de soort. Jaren met een gemiddeld latere maaidatum als gevolg van inundaties in de winter vormen gunstige jaren vooral als tegelijk de omstandigheden in Oost-Europa minder gunstig zijn. Als de omstandigheden in Oost-Europa wel gunstig zijn, dan broeden maar weinig kwartelkoningen in Nederland. Door het late broeden is de soort in ons land aangewezen op graslanden die in beheer zijn bij natuurbeheerders of waar met agrariërs beheerpakketten met late maaidata zijn afgesloten. De aantallen kwartelkoningen langs de Rijntakken wisselen van jaar tot jaar sterk. De doelstelling van 160 broedparen wordt lang niet gehaald, met een gemiddelde van 6 broedparen in de Rijntakken in de periode 2015-2020 (meest recente periode waarvan telgegevens beschikbaar zijn). Hoewel duidelijk is dat de staat van instandhouding van de kwartelkoning niet goed is, wordt wel opgemerkt dat de telgegevens niet de som van de topjaren in de verschillende deelgebieden

betreffen, waarop de doelstelling gebaseerd is. Het areaal extensief beheerd hooiland en het maaischema zijn in hoge mate bepalend voor geschikte broedlocaties. Het huidige areaal extensief beheerd hooiland binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken (en speciaal hooiland dat ook in augustus niet gemaaid wordt) is nu beperkt. De draagkracht kan dus toenemen bij uitbreiding van het areaal extensief beheerd hooiland (met maaidata na augustus in verband met tweede broedsel). Natuurontwikkeling kan tijdelijke broedhabitat genereren maar levert (indien ook begrazing plaatsvindt) vermoedelijk geen duurzame broedgelegenheid op. Betere kansen liggen daarom in gebieden met een maaibeheer dat is afgestemd op deze soort.

Het plangebied en de directe omgeving zijn grotendeels in regulier agrarisch gebruik, en zijn dan ook als gevolg van dit gebruik niet geschikt als leefgebied voor de kwartelkoning. Kwartelkoningen worden incidenteel gemeld in de Willemspolder, de laatste waarneming dateert van 2005, verder zijn er geen waarnemingen bekend langs het traject. De dijkversterking heeft geen invloed op de geschiktheid van de uiterwaarden, en daarmee niet op de draagkracht van het Natura 2000-gebied. Als gevolg van de dijkversterking is er wel sprake van ruimtebeslag op grasland in de uiterwaarden, wat deel uitmaakt van 'mogelijk bezet geschikt leefgebied'. Het gaat om 7 ha, waar het nieuwe dijklichaam binnen het aangeduide leefgebied is voorzien. Hoewel dit in praktijk niet geschikt is, en in de huidige situatie niet bijdraagt aan de draagkracht van het gebied voor deze soort, wordt dit door het bevoegd gezag gezien als een negatief effect omdat door de voorgenomen dijkontwikkeling het gebied ook in de toekomst niet meer ontwikkeld zou kunnen worden tot een wel feitelijk geschikt gebied. Om te voorkomen dat dit een negatief effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze soort worden mitigerende maatregelen uitgevoerd. Deze maatregelen omvatten het inrichten van een thans niet aangewezen gebied als geschikt leefgebied. Netto blijft daardoor het oppervlak aangewezen leefgebied gelijk, maar verandert de kwaliteit van niet specifiek ingericht en beheerd voor de betreffende soort naar wel specifiek ingericht en beheerd. Hierdoor is het dus een netto verbetering van de oppervlakte aan daadwerkelijk geschikt leefgebied.

Porseleinhoen

Op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland zijn delen van de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject aangeduid als 'mogelijk bezet geschikt leefgebied' voor het porseleinhoen, maar in de Hiensche Waard nabij Dodewaard en in het westelijke deel van de Willemspolder ook 'bezet geschikt leefgebied'. Het aangeduide 'bezette' leefgebied in de Willemspolder ligt op meer dan 200 m van de werkzaamheden en ondervindt daarom geen effecten. Het aangeduide leefgebied in de Hiensche Waard loopt door het hanteren van buffers rond waarnemingspunten tot op de dijk. Daarom lijkt er op basis van deze kaarten hier sprake te zijn van verlies van leefgebied. In praktijk is dit echter niet het geval, de wateren en oevers worden niet aangetast.

De aanpassingen aan de dijk nabij (mogelijk) geschikt leefgebied, hebben geen invloed op de feitelijke geschiktheid van het leefgebied maar betreffen gebied wat in theorie omgevormd zou kunnen worden tot geschikt leefgebied. De broedbiotoop van het porseleinhoen bestaat uit open moerassige terreinen van minimaal 1-2 ha met matig voedselrijk water. De vogel zoekt een permanent (of periodiek) natte situatie van 10 tot 35 cm diep water op met een weelderige vegetatie

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

25 van 44

van biezten, zeggen, lisdodden en andere moerasplanten (hoogte 0.5-1 m). Naast moerassen zijn ook laat in het voorjaar geïnundeerde uiterwaarden (graslanden) geschikt als broedbiotoop. Het porseleinhoen maakt het nest in dichte vegetaties van riet, zeggen of grassen boven of nabij ondiep water. Het aantal broedparen in de doelstelling heeft betrekking op voor deze soort gunstige jaren waarbij inundatie van uiterwaarden optreedt in mei/juni. Inundatie van de uiterwaarden in deze periode komt niet vaak voor. Het doel voor het porseleinhoen is daarom al sinds lange tijd niet meer gehaald. Waarschijnlijk vormt het areaal geschikt habitat de beperkende factor. Er is langs het te versterken dijktraject geen geschikt leefgebied aanwezig. Er zijn hier ook geen waarnemingen van deze soort bekend.

Er gaat als gevolg van de dijkversterking dus geen feitelijk geschikt leefgebied van het porseleinhoen verloren. Er is wel sprake van ruimtebeslag op grasland in de uiterwaarden, wat deel uitmaakt van 'mogelijk bezet geschikt leefgebied'. Het gaat om 2,4 ha, waar het nieuwe dijklichaam binnen het aangeduide leefgebied is voorzien. Hoewel dit in praktijk niet geschikt is, en in de huidige situatie niet bijdraagt aan de draagkracht van het gebied voor deze soort, wordt dit door het bevoegd gezag gezien als een negatief effect. Daarom worden mitigerende maatregelen uitgevoerd, om een deel van de uiterwaarden geschikt te maken als leefgebied voor het porseleinhoen. Dit overlapt met het gebied dat geschikt wordt gemaakt voor de kwartelkoning. Het betreft de laagst gelegen, natste delen van dit gebied. De uitgebreide beschrijving van deze mitigerende maatregel staat bij de kwartelkoning (paragraaf 4.6.3 natuurtoetsing). Voor het porseleinhoen zal vooral het dynamisch moeras en de zoete plas als broedlocatie kunnen fungeren. De graslanden zijn geschikt als aanvullend foerageergebied. Uitbreiding van omvang en/of verbetering van kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van een populatie van tenminste 40 broedparen is de doelstelling voor het porseleinhoen. In het Natura 2000-beheerplan zijn daarvoor de volgende locaties aangeduid: Oosterhoutsche Waarden, Loenensche Buitenpolder, Heesseltsche Uiterwaarden en Hurwenensche Uiterwaarden. Ter hoogte van het plangebied voor de dijkversterking zijn geen maatregelen voorzien.

Watersnip

De leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland laten lokaal kleine oppervlakten 'bezet geschikt leefgebied' zien, op enige afstand van de dijk. Waarschijnlijk is dit gebaseerd op oudere waarnemingen. De broedbiotoop van de watersnip bestaat in uiterwaarden uit zeer vochtige schrale graslanden. In grasland nestelt de soort alleen in vochtige hooilanden en extensief beweidde natte graslanden. In de Rijntakken broedt de Watersnip in kleine aantallen langs de Neder-Rijn en incidenteel in de Gelderse Poort en langs de IJssel ten noorden van Deventer. Dat hangt waarschijnlijk samen met de stabiele waterstanden in de Neder-Rijn en in het benedenstroomse deel van de IJssel. In grasland nestelt de soort alleen in vochtige hooilanden en extensief beweidde natte graslanden met een waterpeil van 0-20 cm beneden het maaiveld. In en nabij het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig. Er zijn dan ook in de uiterwaarden ter hoogte van het te versterken dijktraject geen waarnemingen van broedende watersnippes in de afgelopen 10 jaar bekend. De dijkversterking heeft geen invloed op de geschiktheid van de uiterwaarden, en daarmee niet op de draagkracht van het Natura 2000-gebied. De watersnip kan echter wel profiteren van de

mitigerende maatregelen die ten behoeve van de kwartelkoning en porseleinhoen genomen worden, omdat hierdoor een deel van de uiterwaarden beter geschikt wordt als leefgebied. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de watersnip.

Zwarte stern

Op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland zijn delen van de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject aangeduid als 'mogelijk bezet geschikt leefgebied' voor de zwarte stern, wat erop duidt dat er geen waarnemingen bekend waren. De zwarte stern broedde oorspronkelijk op drijvende delen van waterplanten (waaronder krabbenscheer) in uiterwaardplassen en in de Rijnstrangen. Tegenwoordig ontbreken dit soort begroeiingen en broedt de soort op uitgelegde nestvlotjes. Geschikt broedbiotoop is niet in het plangebied aanwezig. In het Natura 2000-beheerplan is aangegeven waar maatregelen ten behoeve van (het leefgebied van) de zwarte stern genomen worden om de doelstelling te behalen. Voor het plangebied en de aangrenzende uiterwaarden zijn geen maatregelen voorzien. Ook staat in het beheerplan dat de kwaliteit van het leefgebied voor de zwarte stern naar verwachting onvoldoende blijft, omdat het in voldoende omvang realiseren van krabbenscheervegetaties niet mogelijk lijkt. Deze soort blijft sterk afhankelijk van het uitleggen van nestvlotjes door beheerders. Hiermee kan de doelstelling voor het aantal zwarte sterns mogelijk wel gerealiseerd worden. De dijkversterking heeft geen invloed op de geschiktheid van de uiterwaarden als leefgebied, en daarmee niet op de draagkracht van het Natura 2000-gebied. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de zwarte stern.

Ijsvogel en oeverzwaluw

Op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland is een deel van de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject aangeduid als 'bezet geschikt leefgebied' voor de oeverzwaluw en ijsvogel, waarbij een buffer om waarnemingspunten is gebruikt. Daarom lijkt er op basis van deze kaarten op verschillende locaties sprake te zijn van verlies van leefgebied. In praktijk is dit echter niet het geval. De oeverzwaluw is bekend uit de directe omgeving van de dijk; een soort ten aanzien waarvan het geldende instandhoudingsdoel in Natura 2000-gebied Rijntakken ruim gehaald wordt. Voor de aantallen ijsvogels zijn vooral de strengheid van de winters bepalend. Doordat al enige jaren achtereenvolgende winters relatief zacht geweest zijn, is er landelijk een sterk stijgende trend. Ook in de Rijnstrangen wordt de doelstelling van 25 broedparen ruim gehaald. Er gaan geen (potentiële) nestplaatsen voor ijsvogels en oeverzwaluwen (steilranden of wortelkluiten) verloren. Mogelijk maakt de ijsvogel gebruik van de wateren in de uiterwaarden als foerageergebied. De enige locatie waar potentieel geschikt water in de uiterwaarden wordt aangetast is een kleine strang op het meest westelijke deel van het dijktraject, die iets wordt versmald. Daar staat tegenover dat direct ten noorden van deze strang nieuw water wordt aangelegd, minimaal gelijk in oppervlakte aan het deel van de strang dat gedempt wordt, zodat er al met al geen afname van geschikt leefgebied is. De oeverzwaluw foerageert boven de uiterwaarden. Als gevolg van de voorgenomen ingreep wordt het plangebied in beginsel niet minder geschikt voor oeverzwaluw. De aanpassingen

aan de dijk nabij (mogelijk) geschikt leefgebied, hebben geen invloed op de geschiktheid van het leefgebied voor de ijsvogel, de oeverzwaluw zal naar verwachting profiteren van de nieuwe inrichting van de dijktafsluitingen, waardoor de voedselbeschikbaarheid zal toenemen. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de oeverzwaluw of ijsvogel.

Blauwborst

Op de leefgebieden-kaarten van provincie Gelderland is een deel van de uiterwaarden langs het te versterken dijktraject aangeduid als 'bezet geschikt leefgebied' voor de blauwborst, waarbij een buffer om waarnemingspunten is gebruikt. Daarom lijkt er op basis van deze kaarten op verschillende locaties sprake te zijn van verlies van leefgebied. In praktijk is dit echter niet het geval. De broedbiotoop van de blauwborst bestaat uit verruigd rietland met wilgenopslag, moerasstruwelen of niet te dicht wilgen- en elzenbroekbos. In de huidige situatie wordt het instandhoudingsdoel ruim gehaald. Ook langs het te versterken dijktraject is de blauwborst bekend uit de uiterwaarden. De aanpassingen aan de dijk nabij (mogelijk) geschikt leefgebied, hebben geen invloed op de geschiktheid van het leefgebied. Gedurende de werkzaamheden is er tijdelijk wel sprake van verstoring van een zone langs de dijk. Er blijft echter voldoende geschikt foerageergebied over voor de blauwborst waar geen sprake is van verstoring. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de blauwborst.

Niet-broedvogels

Fuut, aalscholver, nonnetje

De aantallen futen vertonen een positieve trend. Het doel wordt de afgelopen jaren gemiddeld gehaald (sovon.nl). Het aantal aalscholvers schommelt onder het doel. Het doelaantal werd in het seizoen van 2018/19 gehaald (seizoensgemiddelde van 1538 vogels) en tussen 1990 en 2003 af en toe (Sovon.nl). Dit geeft aan dat de draagkracht van het gebied in principe voldoende is. Voor het nonnetje wordt het aantal uit de doelstelling ook niet gehaald en is de trend negatief. Dit is in lijn met de landelijke trend en wordt veroorzaakt door externe factoren die buiten het bereik van het beheerplan liggen. Uitbreiding van het foerageergebied voor fuut, aalscholver en nonnetje lift mee met de aanleg van (meestromende) nevengeulen en andere wateren in het kader van RvR, KRW en GNN/NNN (NURG). Voor viseters zijn op dit moment geen verdere maatregelen voorzien. Fuut, aalscholver en nonnetjes kunnen gebruik maken van de wateren in de uiterwaarden als foerageergebied. Er gaat geen leefgebied voor visetende watervogels verloren. De enige locatie waar water in de uiterwaarden wordt aangetast is een kleine strang op het meest westelijke deel van het dijktraject, die iets wordt versmald. Daar staat tegenover dat direct ten noorden van deze strang nieuw water wordt aangelegd, minimaal gelijk in oppervlakte aan het deel van de strang dat gedempt wordt, zodat er al met al geen afname van leefgebied is. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van deze soorten.

Duikeenden: Tafeleend, kuifeend

Buiten het broed en rui-seizoen rusten grote groepen tafel- en kuifeenden binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken op rustige grotere, wat diepere wateren. 's Nachts gaan deze groepen foerageren op niet te diepe plassen en andere wateren. Beide soorten foerageren op driehoeksmossel maar ook op ander voedsel. De kuifeend is het winter half jaar echter sterk aangewezen op driehoeksmossel. Tijdens inundaties kunnen tafel- en kuifeenden ook op ondergedoken uiterwaarden foerageren. Uitbreiding en verbetering van het leefgebied, met name foerageergebied, lift mee met maatregelen die zorgen voor extra open water, een hogere inundatie frequentie en het langer vasthouden van water in geïnundeerde gebieden. De aantallen tafeleenden bevinden zich al lange tijd structureel onder het doel, en nemen zowel landelijk als in het Natura 2000-gebied Rijntakken verder af. De aantallen kuifeenden zijn over langere periode gemiddeld stabiel, en bevinden zich gemiddeld onder het doelaantal. In sommige jaren (2011/12, 2012/13, 2013/14) werden de doelaantallen echter wel gehaald, wat er op duidt dat de draagkracht van het gebied in principe voldoende is. Er gaat geen leefgebied van duikeenden verloren. De enige locatie waar water in de uiterwaarden wordt aangetast is een kleine strang op het meest westelijke deel van het dijktraject, die iets wordt versmald. Het te dempen deel is echter zeer ondiep en daardoor vrijwel niet geschikt als foerageergebied voor deze soorten. Direct ten noorden van deze strang wordt bovendien nieuw water aangelegd, dat is minimaal gelijk in oppervlakte aan het deel van de strang dat gedempt wordt, zodat er al met al geen afname van leefgebied is. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van deze eenden.

Grondeleenden en meerkoet: wintertaling, pijlstaart, slobbeend, bergeend, krakeend en wilde eend, meerkoet

Deze soorten foerageren in ondiep, voedselrijk en waterplantenrijk water en als de kans zich voordoet ook in ondergelopen graslanden. In het Natura 2000-beheerplan staat dat voor deze soorten geen specifieke maatregelen genomen hoeven te worden. Uitbreiding en verbetering van het leefgebied, met name foerageergebied, lift mee met maatregelen die zorgen voor extra open water, een hogere inundatie frequentie en het langer vasthouden van water in geïnundeerde gebieden. De huidige aantallen krakeenden, wintertalingen en slobbeenden liggen boven het doel voor het Natura 2000-gebied Rijntakken. De doelaantallen van de pijlstaart, bergeend, wilde eend en meerkoet worden niet gehaald. De trend voor de aantallen krakeenden is positief, en voor de overige soorten stabiel, met uitzondering van de pijlstaart, die in de Rijntakken een negatieve trend kent. Landelijk is er voor de pijlstaart wel sprake van een positieve trend. Er gaat geen geschikt leefgebied voor deze soorten verloren. De zone direct langs de dijk is te droog om een belangrijke functie voor deze soorten te hebben. De enige locatie waar water in de uiterwaarden wordt aangetast is een kleine strang op het meest westelijke deel van het dijktraject, die iets wordt versmald. Direct ten noorden van deze strang wordt nieuw water aangelegd, dat minimaal gelijk is in oppervlakte aan het deel van de strang dat gedempt wordt, zodat er al met al geen afname van water leefgebied is. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van deze soorten.

Steltlopers: scholekster, goudplevier, kievit, kemphaan, grutto, tureluur, wulp

De Rijntakken zijn voor deze soorten aangewezen als belangrijk gebied om te foerageren, te rusten en te slapen. De habitats die van belang zijn als foerageer, rust en slaappleaats, zijn met name slikkige rivieroeveren, plas-drasterreinen en vochtige graslanden. In het Natura 2000-beheerplan zijn geen specifieke maatregelen voorzien voor de steltlopers. Er wordt in het beheerplan gesteld dat deze soorten kunnen meeprofitieren van de realisatie van nevengeulen (slikkige rivieroeveren) en voorzieningen voor het porseleinhoen (plas-dras) en de kwartelkoning (glanshaverhooiland). De waarnemingen van steltlopers (goudplevier, grutto, kievit, tureluur, scholekster en wulp) concentreren zich in de oeverzones van de Waal, in de delen die jaarlijks door inundatie worden beïnvloed en meer incidenteel langs de oevers van de voormalige winplassen. Dit ondersteunt de waarneming dat het plangebied -de huidige dijk en de werkpaden aan de teen daarvan- voor deze soorten geen functie hebben (Possen 2020). Ze zijn simpelweg te droog. Er gaat geen geschikt leefgebied voor steltlopers verloren. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van deze soorten.

Kleine zwaan en wilde zwaan

Beide soorten foerageren op waterplanten en in de winterperiode op oogstresten en gras. De aantals-ontwikkeling van de kleine zwaan wordt in sterke mate gestuurd door de ontwikkelingen in het broedgebied. Er zijn indicaties dat de trekroutes van de zwanen meer naar het oosten verschuiven en zo buiten Nederland komen te vallen. Om te foerageren hebben beide soorten een sterke voorkeur voor plas-dras situaties. In het Natura 2000-beheerplan (Provincie Gelderland 2018) is vermeld dat uitbreiding en verbetering van het leefgebied voor beide soorten, met name foerageergebied, meelift met maatregelen die zorgen voor extra open water, een hogere inundatie frequentie en het langer vasthouden van water in geïnundeerde gebieden. Het gaat hierbij onder andere om diverse RvR projecten en de projecten ten behoeve van het porseleinhoen. Specifieke maatregelen voor deze soorten zijn niet voorzien. De meest geschikte delen van de uiterwaarden langs het dijktraject zijn de oeverzones van de Waal, de delen die jaarlijks door inundatie worden beïnvloed en mogelijk de oevers van de voormalige winplassen. De zone direct langs de dijk is te droog om van waarde te zijn voor de kleine en wilde zwaan. Er gaat dan ook geen leefgebied van deze soorten verloren. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van deze zwanen.

Grasetende overwinterende watervogels: smient, grauwe gans, kolgans en brandgans, toendrarietgans

De voorgenomen activiteit leidt tot ruimtebeslag van foerageergebied in de uiterwaarden. De grazige vegetaties zijn in potentie geschikt voor herbivore watervogels kolgans, grauwe gans en brandgans. De Smient is hierop een uitzondering; de droge graslanden nabij de dijk zijn ongeschikt als foerageergebied voor deze soort, getuige ook de bekende waarnemingen. De toendrarietgans komt slechts sporadisch in het gebied voor. Voor deze soort zijn soortspecifieke toendrarietgans kerngebieden aangeduid door Van den Bremer et al. (2019). Er bevindt zich geen kerngebied van toendrarietgans langs het dijktraject. Effecten op het behalen van de

instandhoudingsdoelstellingen van de toendrarietgans zijn dan ook uitgesloten. Grotere plassen in de uiterwaarden kunnen een belangrijke functie hebben als slaappleaats voor ganzen en smienten. Zowel in de Willemsspoeder (ter hoogte van IJzendoorn), de Ochtense Buitenpoeder en de Hiensche Uiterwaarden zijn aangeduid als 'hoofdslaappleaats'. Het project heeft geen effect op mogelijke slaappleaatsen van ganzen. Omdat door verlies aan foerageergebied significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van de ganzen niet uitgesloten zijn, is dit nader beoordeeld door middel van een draagkrachtanalyse.

5.2.2 In de aanvraag beschreven relevante factoren

Als relevante factoren zijn benoemd:

- Oppervlakteverlies (waaronder begrepen 'mechanische effecten');
- Verzuring en vermesting (als gevolg van stikstofdepositie);
- Verstoring als gevolg van licht, geluid, trillingen en optische verstoring.

5.2.3 In de aanvraag beschreven negatieve effecten van de gevraagde activiteiten, behalve de effecten van stikstof

Voor elk van de relevante effecttypen is beoordeeld welke habitatrichtlijnsoorten, vogelrichtlijnsoorten en habitattypen met een instandhoudingsdoelstelling mogelijk (significant) negatieve effecten ondervinden van het project. Voor de soorten waarvoor geen negatief effect wordt verwacht is dit al beschreven in paragraaf 5.2.1.

De samenvattende tabel 4.2 uit het rapport Natuurtoetsing Dijkversterking Neder Betuwe geeft aan welke effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In paragraaf 4.3 van dit rapport zijn de potentiële effecten aangegeven. In paragraaf 4.4 tot en met 4.9 zijn de effecten per soortgroep beoordeeld en is een onderbouwing gegeven van de toetsingsmethodiek met de gehanteerde uitgangspunten.

Oppervlakteverlies (broed)vogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aan de dijk, is geschikt broedbiotoop voor vogelrichtlijnsoorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt. Er is sprake van oppervlakteverlies voor de broedvogels kwartelkoning en porseleinhoen en grasetende watervogels grauwe gans, kolgans en brandgans. Voor deze watervogels en voor de kwartelkoning en porseleinhoen treedt mogelijk wel een significant negatief effect op binnen het permanente en tijdelijke ruimtebeslag voor de dijkversterking. Dit is nader beoordeeld.

Verzuring en vermesting (als gevolg van stikstofdepositie)

Uit de bij de aanvraag ingediende AERIUS-berekeningen blijkt dat tijdens de aanlegfase tijdelijk stikstofdepositie plaatsvindt ter plaatse van Natura 2000-gebieden. Deze depositie heeft mogelijk significante gevolgen voor die betreffende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld in paragraaf 5.1.5 en 5.1.6.

Verstoring van broedvogels.

Gedurende de werkzaamheden is er tijdelijk sprake van verstoring van een zone langs de dijk. Er blijft echter voldoende geschikt leefgebied over voor de aalscholver, ijsvogel, oeverwaluw, dodaars en blauwborst waar geen verstoring is. De meeste wateren in de uiterwaarden bevinden zich bovendien op enige afstand van de dijk. In de literatuur wordt voor de kwartelkoning, porseleinhoen en watersnip vaak 100 meter als verstoringsafstand genoemd. De uiterwaarden langs het te versterken dijktraject variëren van ca 10 m breed tot ca 1 km breed. Er blijven daarom grote delen van de uiterwaarden over waar geen verstoring is. Er is dan ook geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de aalscholver, ijsvogel, oeverwaluw, dodaars, blauwborst, kwartelkoning, porseleinhoen en watersnip tijdens de aanlegfase.

Verstoring van niet-broedvogels

Als gevolg van de werkzaamheden is er tijdelijk wel sprake van verstoring van een zone langs de dijk. Omdat de verstoring vaak herhaaldelijk plaatsvindt en daardoor voorspelbaar is, wordt verwacht dat dit voor de fuut, aalscholver, nonnetje, tafeleend, kuifeend, wintertaling, pijlstaart, slobbeend, bergeend, krakeend, wilde eend, meerkoet, scholekster, goudplevier, kievit, kempfaan, grutto, tureluur, wulp, kleine zwaan en wilde zwaan niet of nauwelijks tot negatieve effecten zal leiden. Er blijft bovendien voldoende geschikt leefgebied over waar geen verstoring is. De uiterwaarden langs het te versterken dijktraject variëren van ca 10 m breed tot ca 1 km breed. Ook vinden niet overal gelijktijdig werkzaamheden plaats. Er blijven daarom grote delen van de uiterwaarden langs het traject over waar geen verstoring is. De meeste wateren in de uiterwaarden bevinden zich bovendien op enige afstand van de dijk.

Foeragerende ganzen zijn verstoringsgevoelig voor onder meer wegverkeer. In Van den Bremer et al. (2020) wordt uitgegaan van een verstoringsafstand voor wegverkeer van 100 m. Bovenop de Waalbandijk ligt een weg. Alle veranderingen in het maaiveld als gevolg van de dijkversterking liggen binnen 100 m van de weg en dus binnen de verstoringscontour. Slechts zeer lokaal wordt de top van de dijk, met daarop een weg, verplaatst als gevolg van de dijkversterking. De verstoring van het huidige ganzenfoerageergebied afkomstig van wegverkeer blijft daarom vrijwel gelijk als voor de ingreep. Feitelijk gebruik van de aangewezen foerageergebieden direct naast de dijk door ganzen is daardoor zeer beperkt en van feitelijke veranderingen in verstoring zal dan ook vrijwel geen sprake zijn. Er is daarmee geen sprake van (significant) negatieve effecten voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de fuut, aalscholver, nonnetje, tafeleend, kuifeend, wintertaling, pijlstaart, slobbeend, bergeend, krakeend en wilde eend, meerkoet, scholekster, goudplevier, kievit, kempfaan, grutto, tureluur, wulp, kleine zwaan, wilde zwaan, smient, kolgans, brandgans, toendrarietgans en grauwe gans.

5.2.4 In de passende beoordeling beschreven significante effecten van de gevraagde activiteiten

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

32 van 44

Oppervlakteverlies broedvogels kwartelkoning en porseleinhoen

De kwartelkoning en porseleinhoen hebben potentieel geschikt leefgebied binnen het permanent of tijdelijk ruimtebeslag door het verleggen van de dijk, de aanleg van werkwegen en de aanleg van depots. Het broedhabitat dat bij deze soorten hoort bestaat uit pioniersvegetaties (akkers) en kruidenrijk grasland. Er gaat 7 ha “mogelijk bezet geschikt leefgebied” verloren voor de kwartelkoning en 2,4 ha voor het porseleinhoen. Het oppervlak van het porseleinhoen overlapt met het oppervlak voor de kwartelkoning, vandaar dat in totaal 7 ha aan leefgebied (structuurrijke vochtige graslanden) wordt aangetast. Het effect hiervan is nader beoordeeld. Omdat kwartelkoning en porseleinhoen onder haar doelstelling zitten en een uitbreidingsdoelstelling voor kwaliteit en oppervlak leefgebied hebben, leidt het tijdelijke en permanente verlies van totaal 7 ha leefgebied tot een potentieel significant negatief effect.

Oppervlakteverlies foerageergebied ganzen

Om te bepalen in hoeverre de voorgenomen activiteit door ruimtebeslag zal resulteren in een significante aantasting van het foerageergebied van brandgans, kolgans en grauwe gans, waardoor de instandhoudingsdoelstellingen voor de foerageerfunctie van Natura 2000-gebied Rijntakken voor overwinterende ganzen in gevaar kunnen komen, is een draagkrachtanalyse uitgevoerd conform de methodiek uit Van den Bremer et al. 2020.

De exacte oppervlakte aan overig foerageergebied dat verandering ondergaat als gevolg van het project is niet bekend. Op basis van extrapolatie van de oppervlakte aan beïnvloed kerngebied is dat naar verwachting in de orde grootte van 15-40 ha. Voor deze toetsing wordt de worst case van 40 ha aangehouden. Omdat het gewastype en de gebruikintensiteit daarvan niet exact bekend is, wordt weer vanuit worst case met de hoogste productiewaarden (=productiegras) gerekend (=1,76 kolganseenheden (kge)/ha). De methodiek volgend geldt dan dat de draagkracht als gevolg van de voorgenomen activiteit maximaal $40 \times 1,76 = 70,40$ kolganseenheden (kge) afneemt. Om in beeld te krijgen of de resterende draagkracht per soort nog toereikend is om de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar te brengen, is het draagkrachtverlies ten gevolge van de voorgenomen activiteit teruggerekend naar soortniveau. Dit is gedaan op basis van de aantalsverhouding tussen de soorten binnen het plangebied. Hierbij zijn dezelfde verhoudingen aangehouden zoals deze voor de berekening van de effecten voor de kerngebieden gebruikt zijn. De verhouding kolgans : grauwe gans : brandgans is dan 0,48 : 0,27 : 0,25. Dit soortspecifieke draagkrachtverlies is vervolgens in mindering gebracht op de actuele draagkracht in Natura 2000-gebied Rijntakken (overeenkomend huidige ganzenaantallen) wat vervolgens afgezet kan worden tegen de instandhoudingsdoelstelling per soort. Uit de analyse volgt dat de draagkracht voor brandgans, grauwe gans en kolgans ook na uitvoeren van de voorgenomen activiteit nog ruim voldoende is voor het behalen van de voor Natura 2000-gebied Rijntakken geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen. Er is geen sprake van significant negatieve effecten op ten aanzien van brandgans, grauwe gans en kolgans geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen in Natura 2000-gebied Rijntakken ten gevolge van oppervlakteverlies. Ook niet in cumulatie met hetgeen provincie Gelderland als zekere ontwikkelingen beschouwt.

5.2.5 In de aanvraag voorgestelde mitigerende maatregelen

Mitigatie leefgebied broedvogels kwartelkoning en porseleinhoen

Om te voorkomen dat het ruimtebeslag door de dijkversterking een significant negatief effect kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten kwartelkoning en porseleinhoen worden mitigerende maatregelen uitgevoerd. Deze maatregelen omvatten het inrichten van een thans niet aangewezen gebied als geschikt leefgebied. Netto blijft daardoor het oppervlak aangewezen leefgebied gelijk, maar verandert de kwaliteit van niet specifiek ingericht en beheerd voor de betreffende soorten naar wel specifiek ingericht en beheerd. Hierdoor is het dus een netto verbetering van de oppervlakte aan daadwerkelijk geschikt leefgebied.

In eerste instantie is verkend of het mogelijk was om als mitigerende maatregel geschikt leefgebied voor de kwartelkoning te realiseren op percelen in eigendom van het WS of Rijkswaterstaat in de directe nabijheid van de dijkversterking. Hiervoor zijn verschillende percelen verkend. Enkele percelen lijken qua ligging en fysieke condities geschikt te zijn, maar zijn in verband met langdurige pachtcontracten niet binnen afzienbare tijd beschikbaar. Daarom is voor deze mitigerende maatregelen aansluiting gezocht bij natuurontwikkeling in het kader van het project Dijkversterking Tiel-Waardenburg (TiWa) dat ook door het waterschap wordt uitgevoerd. Vanuit TiWa ligt een compensatie-opgave in het kader van het GNN. Hiervoor wordt onder meer een perceel binnen de Winssensche Waard betrokken. Het betreft een perceel met een totaal oppervlak van 11,156 ha, zie figuur 1 in bijlage 3. Daarvan heeft TiWa 8,95 ha. nodig voor de GNN-compensatie. Het voorstel vanuit de dijkversterking Neder-Betuwe (NeBe) is de resterende 2,206 ha in te zetten voor de ontwikkeling van leefgebied voor de kwartelkoning en de porseleinhoen en tevens het beheer van het GNN-compensatiegebied af te stemmen op leefgebied voor de kwartelkoning en porseleinhoen.

In totaal wordt er 7 ha aan leefgebied van kwartelkoning en porseleinhoen (structuurrijke vochtige graslanden) aangetast. Dit wordt gemitigeerd door 6,9 ha (zie figuur 2 in bijlage 3) nieuw leefgebied te creëren bij de Winssensche waard, in de vorm van de aanleg van droog schraalgrasland, glanshaverhooiland, kruiden- en faunarijk grasland en vochtig hooiland. Daarnaast wordt dynamisch moeras, en zoete plas gevormd. Alle typen, met uitzondering van de zoete plas, zijn geschikt als foerageergebied voor de kwartelkoning. Met name het glanshaverhooiland en het kruiden- en faunarijk grasland zijn zeer geschikt als broedlocatie. Voor het porseleinhoen zal vooral het dynamisch moeras en de zoete plas als broedlocatie kunnen fungeren. Waarbij de graslanden geschikt zijn als aanvullend foerageergebied.

Aanvullend aan de locatie in de Winssensche waard wordt ook een perceel in eigendom van het waterschap ingericht voor de kwartelkoning. Het betreft perceel K504 gemeente Overbetuwe (uiterwaarden ten westen van Oosterhout op minder dan 5 km van het plangebied NeBe) met een omvang van 1,25 ha (zie figuur 3 in bijlage 3). Ook voor dit perceel zijn dezelfde afspraken over het toekomstig beheer als kwartelkoning-gebied vastgelegd met de eindbeheerder Staatsbosbeheer. Het Waterschap heeft inmiddels met Staatsbosbeheer nadere afspraken over het overdoen van eigendom en het toekomstig beheer gemaakt. Op dit moment worden de overeenkomsten hiertoe

opgesteld. De verwachting is dat op korte termijn de gronden en het beheer van deze locatie kunnen overgaan naar Staatsbosbeheer.

Het totale oppervlak van de mitigatie is daarmee 8,15 ha, waarmee effecten op de kwartelkoning en porseleinhoen ruimschoots worden gemitigeerd. Een nadere onderbouwing voor deze locaties en het toekomstige beheer is opgenomen in paragraaf 4.6.3 en 4.6.4 van de rapportage Natuurtoetsing en de memo Mitigatievoorstel leefgebieden broedvogels van Dijkversterking Neder-Betuwe, RHDHV, 29 juli 2022.

Gezien de korte ontwikkeltijd van de geschikte vegetatie in de mitigatiegebieden, de tijdelijkheid van de ingreep en de huidige afwezigheid van kwartelkoning en porseleinhoen binnen het projectgebied, zijn significant negatieve en negatieve effecten als gevolg van ruimtebeslag op kwartelkoning en porseleinhoen, waarvoor een instandhoudingsdoel geldt binnen Natura 2000-gebied Rijntakken, uitgesloten.

Meeliftende soorten in mitigatiegebieden

Omdat als mitigerende maatregel voor de dijkversterking leefgebied voor zowel de kwartelkoning als het porseleinhoen wordt ingericht, zullen de steltlopersoorten scholekster, goudplevier, kievit, kemphaan, grutto, tureluur, en wulp meeliften omdat zij gebruik kunnen maken van de te ontwikkelen habitats. Ook bij overige herinrichtingsmaatregelen in de uiterwaarden zal rekening gehouden worden met kansen voor natuurontwikkeling. Omdat er tevens verschillende waterlichamen en hun oevers (deels) gedempt worden, zullen er nieuwe waterlichamen voor ingericht worden. Hierbij zal ook rekening gehouden worden met de ontwikkeling van slikkige oevers, plas-drasterreinen en vochtige graslanden.

5.2.6 In de aanvraag voorgestelde passende maatregelen

In de aanvraag zijn maatregelen opgenomen om negatieve (niet significante) effecten te voorkomen.

Maatregelen verstoring broedvogels

In principe is het (tijdelijke) effect van verstoring op broedvogels eenvoudig te voorkomen door geen werkzaamheden uit te voeren tijdens het broedseizoen. Omdat dit in combinatie met vergelijkbare maatregelen van concentraties van niet-broedvogels een te grote belemmering van de planning van werkzaamheden met zich meebrengt en er vanwege de veiligheid in de periode 15 oktober tot 1 april niet aan de dijk gewerkt kan worden (gesloten seizoen) is volledig voorkomen van deze effecten op broedvogels niet mogelijk. Tijdens de broedperiode vinden werkzaamheden onder ecologische begeleiding plaats, vooral in of nabij habitats waar vogels te verwachten zijn. Door de vegetatie voor aanvang van het broedseizoen te verwijderen en tijdens het broedseizoen kort te houden kunnen effecten al grotendeels voorkomen worden. Indien een broedgeval aangetroffen wordt in of nabij het plangebied dienen de werkzaamheden ter plekke opgeschort te worden totdat in overleg met de ecooloog is bepaald hoe daar mee om te gaan. Dit is afhankelijk van de soort en de locatie. Doordat bij de beoordeling sprake is van een overschatting van de effecten

en niet het gehele dijkvak volledig verstoord wordt maar slechts het oppervlak binnen de veel smallere verstoringscontour, verzekerd deze maatregel dat broedvogels voldoende kunnen uitwijken binnen het projectgebied. Er is geen sprake van negatieve effecten.

Maatregelen verstoring niet-broedvogels

De mitigerende maatregelen zien op het buitendijkse gebied voor zware werkzaamheden (zoals het trillen van damwanden) en werkzaamheden boven de kruin van de dijk, tenzij anders aangegeven op specifieke locaties. Binnendijks (dus buiten de begrenzing van Rijntakken), voor grondverzet en transport gelden deze maatregelen niet, tenzij anders aangegeven op specifieke locaties. Bij de uitvoering van het project zal een clustering van dijksecties zijn. Er wordt naar verwachting gefaseerd gewerkt aan de dijksecties. Daarnaast wordt er enkel na zonsopkomst en voor zonsondergang aan de dijk gewerkt. Na verwijdering van rijplaten in de uiterwaard wordt de ondergrond losgewoeld en daarna doorgezaaid zodat de grasmat zich herstelt.

5.2.7 Cumulatieve effecten

De dijkversterking Neder-Betuwe heeft negatieve effecten op de broedvogelsoorten kwartelkoning en porseleinhoen en niet-broedvogelsoorten kolgans, grauwe gans en brandgans vanwege ruimtebeslag binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken. In andere Natura 2000-gebieden is geen sprake van negatieve of significant negatieve effecten. Van geen van de (niet-)broedvogelsoorten waar de dijkversterking Neder-Betuwe een negatief effect op heeft zal in cumulatie met andere projecten tot significant negatieve effecten leiden.

De conclusie van deze cumulatietoets is dan ook dat de dijkversterking Neder-Betuwe in combinatie met andere, reeds vergunde projecten niet tot significant negatieve effecten leidt door ruimtebeslag en verstoring van vogels met een instandhoudingsdoel voor het Natura 2000-gebied Rijntakken.

5.2.8 Beoordeling van de overige effecten van de aanvraag op de instandhoudingsdoelstellingen

Daar waar mogelijk (significant) negatieve effecten kunnen optreden op habitat- en vogelrichtlijnsoorten worden maatregelen getroffen om deze effecten weg te nemen. De natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden worden niet aangetast. Wij onderschrijven de conclusies en de daaraan ten grondslag liggende motivaties van de stukken zoals bij de aanvraag gevoegd. Wij hebben op basis van deze ecologische beoordeling de zekerheid verkregen dat de aangevraagde activiteit niet leidt tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
36 van 44

5.3 Effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland

Bij ons besluit betrekken we ook eventuele effecten op Natura 2000-gebieden net buiten onze landsgrenzen. De aangevraagde ontwikkeling van uw bedrijf heeft geen invloed op Natura 2000-gebieden in Duitsland. Verdere toetsing van effecten op Natura 2000-gebieden in Duitsland is daarom niet nodig.

5.4 Conclusie

Wij verlenen de vergunning. Wij hebben op grond van het vorenstaande de zekerheid verkregen dat het project geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden. De aan de orde zijnde negatieve effecten van dit project zijn niet van dien aard dat deze op grond van artikel 2.4 Wet natuurbescherming nader moeten worden gereguleerd.

6 Overige verplichtingen

U bent zelf verantwoordelijk voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

7 Juridische grondslagen

Dit besluit is genomen op grond van:

Wet natuurbescherming artikel 2.4

Wet natuurbescherming, artikel 2.7, lid 2 en 3

Wet natuurbescherming artikel 5.3 lid 1

Wet stikstofreductie en natuurverbetering

Besluit natuurbescherming, artikel 2.14, lid 3

Uitspraak Raad van State inzake Logtsebaan, 201907146/1/R2 (ECLI:NL:RVS:2021:71)

Beleidsregels procedure besluitvorming Wet natuurbescherming Gelderland

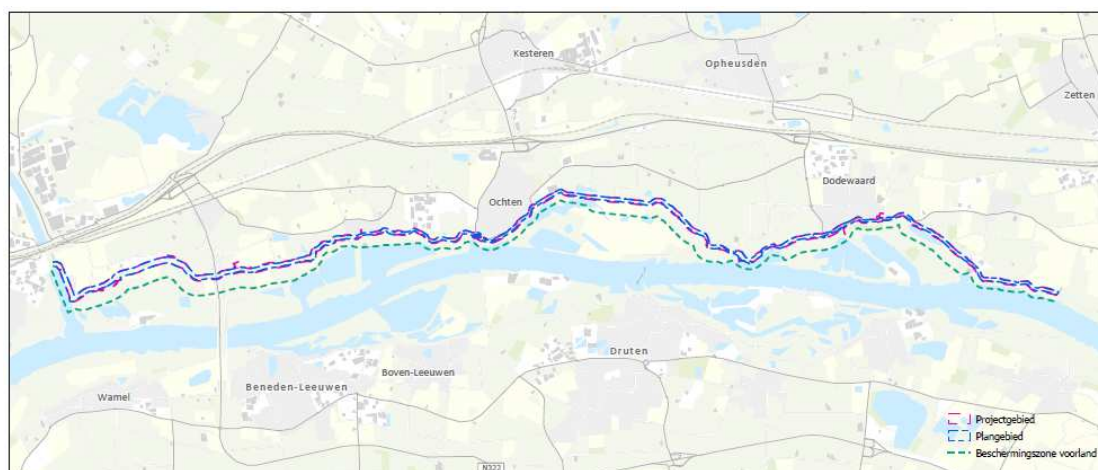
Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
37 van 44

BIJLAGE 2

Kaarten projectlocatie en werkgebied

Figuur 1. Dijktraject dijkversterking Neder-Betuwe

Figuur 2. Contourlijnen van het projectgebied (blauwe lijn) en het werkgebied (roze lijn) (GIS-viewer Neder-Betuwe, 2022)

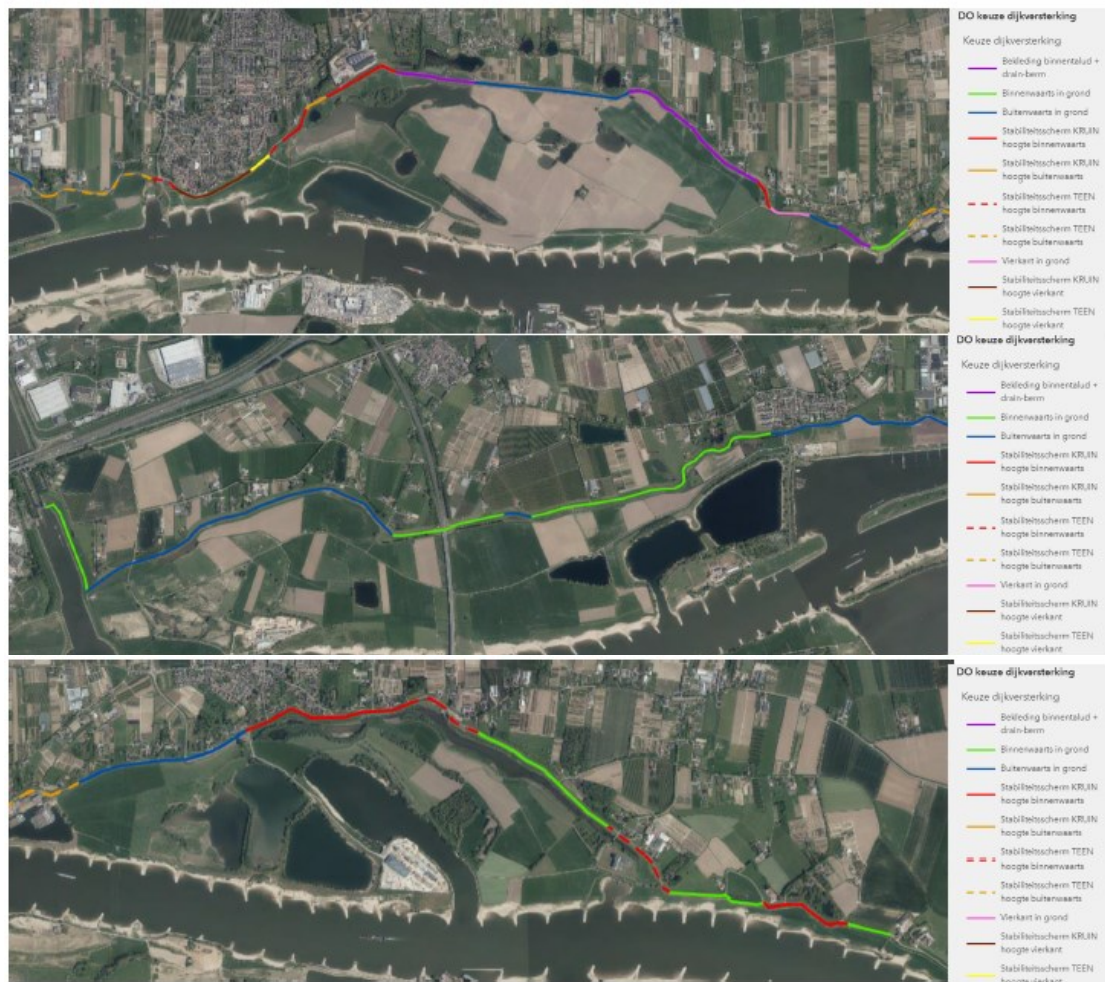
Zie voor de exacte begrenzing

<https://experience.arcgis.com/experience/d499033a20fd4ad3abaa947a8067d373>

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
38 van 44

Figuur 3. Het dijkversterkingsontwerp DO – type versterking – voor Neder-Betuwe (van west naar oost) (15-11-2021)

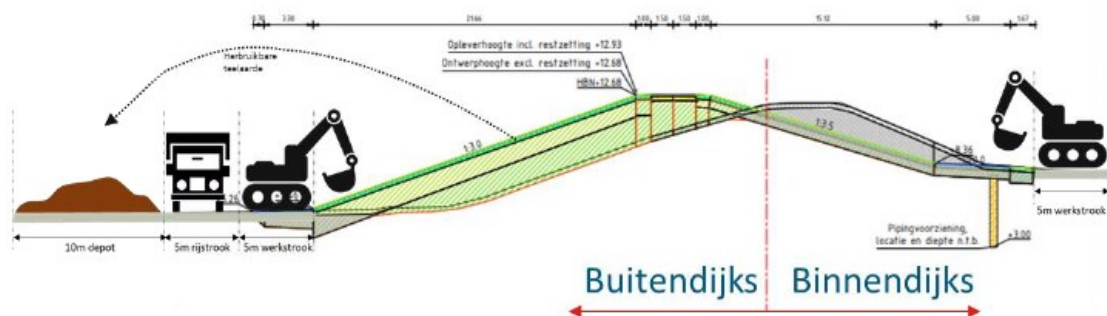
Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
39 van 44

Figuur 4. Beeld van de GIS-viewer met daarop in kleuren het plangebied. De gele strook aan de onderzijde is bijvoorbeeld de gereserveerde ruimte voor de tijdelijke werkstrook.

Figuur 5. Tijdelijk depot, rijstrook en werkstroken onderaan de dijk

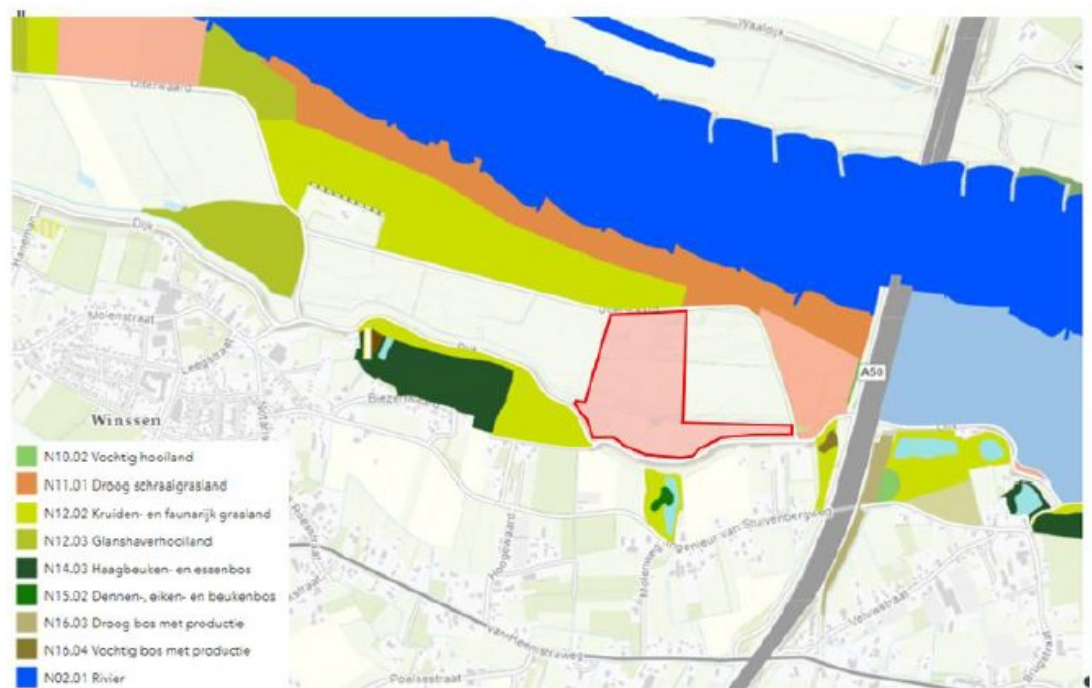
Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
40 van 44

BIJLAGE 3

Mitigatiegebieden kwartelkoning en porseleinhoen

Figuur 1. De ligging van het te ontwikkelen perceel (roodomrand) in relatie tot aangewezen en reeds ingerichte delen van het GNN.

Datum

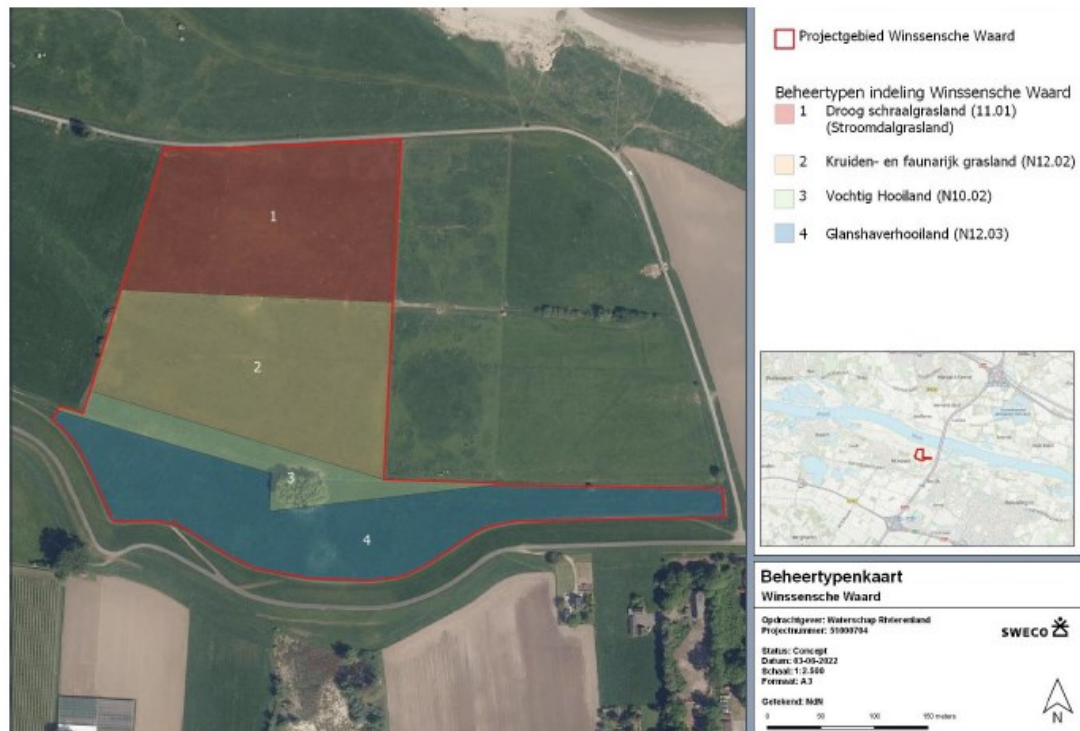
22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

41 van 44

figuur 2. Beheertypenkaart inrichtingsplan Winssensche waard (Sweco, 2022). Oppervlakttes deelgebieden: 1) 3,4 ha, 2) 3,5 ha, 3) 1,0 ha, 4) 3,5 ha.

Datum
22 september 2023

Zaaknummer
2022-011330

Blad
42 van 44

figuur 3. Locatie perceel K504 gemeente Overbetuwe

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

43 van 44

BIJLAGE 4**AERIUS-verschilberekening (kenmerk S5m94quKnKVQ, d.d. 15 juni 2023)**

Wordt separaat meegestuurd.

Datum

22 september 2023

Zaaknummer

2022-011330

Blad

44 van 44

BIJLAGE 5**Overeenkomst provincie en saldogever extern salderen**

Wordt separaat meegestuurd.